

Vicariaat Onderwijs
Mechelen-Brussel

COLOFON

VONDeeling

Digitaal tijdschrift (4x/jaar)

Vicariaat Onderwijs
Aartsbisdom Mechelen-Brussel
Frederik De Merodestraat 18, 2800
Mechelen

Tel: 015 29 84 01 (02)
Info.mb@katholiekonderwijs.vlaanderen
www.viconderwijsmb.be

Redactie:

Guido François
Jürgen Mettepenningen

Tekst + foto's:

Guido François
Beeldbank Katholiek Onderwijs
Vlaanderen
(tenzij anders vermeld)

Verantwoordelijke uitgever:

Jürgen Mettepenningen

VONDeeling

Digitaal tijdschrift van het Vicariaat ONDerwijs

Nr 41 – april 2022

INHOUD

WOORD VAN DE BISSCHOPPELIJK AFGEVAARDIGDE	2
Code Geel-Blauw	2
ACTUALIA	3
Werking Comité Besturen Mechelen-Brussel januari – februari – maart 2022	3
Infosessie Leersteuncentra 14 februari 2022	22
Vijftig jaar Katholieke Onderwijscel Brussel (KOCB)	25
Nieuws uit de Netwerkgroep Overheidsopdrachten	33
Dag van de godsdienst 10 maart 2022	35
PERSONALIA	36

Wil je snel naar het artikel dat je interesseert: klik op de titel voor koppeling

WOORD VAN DE BISSCHOPPELIJK AFGEVAARDIGDE

CODE GEEL-BLAUW

En plots zaten we in onze wereld na corona midden in een andere crisis. Het volk van Oekraïne houdt ons bezig. Er zijn geen woorden voor het drieste geweld, de desinformatie, de mensen op de vlucht... De brutaliteit waarmee de inwoners van een land van de ene dag op de andere in oorlogsmodus gedwongen worden door de doorgedreven wil van 1 mens, is stuitend. Dat dit nog mogelijk is anno 2022, op ons vasteland!

(Over)grootvaders en ouders hebben hun kinderen en kleinkinderen – ons – de afgelopen decennia de wens voorgehouden die hen zo na aan het hart lag: dat hun kinderen en kleinkinderen geen oorlog zouden moeten meemaken. Nooit meer oorlog! Samen met die wens kleeft wat zij hebben moeten doormaken aan ons persoonlijk leven. Het zorgt onmiskenbaar voor een, bij wijze van spreken, genetisch gekleurde gevoeligheid voor oorlog en oorlogsvluchtelingen.

Opnieuw raakt een externe factor ons schoolleven. Het rijk der vrijheid doet na de twee coronajaren veel deugd, maar de vreugde wordt overschaduwed door het zinloze geweld van de oorlog. Kinderen uit Oekraïne worden gastvrij onthaald in onze scholen. Al is het zoeken hoe we het best omgaan met de situatie, we willen die kinderen een schoolomgeving aanreiken die alvast warm is, waar ze zich welkom en geborgen mogen voelen. Chapeau voor wat op onze scholen aan zorg voor deze leerlingen gebeurt!

De zorg en solidariteit zijn hartverwarmend.

Moge vrede snel komen, in Oekraïne, op het terrein, in het hart van zoveel mensen. Met die wens worden de laatste twee weken aangevat voordat Pasen wordt gevierd. Traditioneel kleurt menige eettafel of etalage dan geel. Maar dit jaar gaat Pasen voor de code geel-blauw: kleur van vrede in Oekraïne en op zoveel plaatsen ter wereld waar geweld het leven van mensen bedreigt.

Verrezen Vredevorst, wij bidden u om steun en nabijheid opdat geweld en lijden niet het laatste woord hebben.

*Jürgen Mettepenningen
Bisschoppelijk afgevaardigde Onderwijs
aartsbisdom Mechelen-Brussel*

ACTUALIA

WERKING COMITÉ BESTUREN MECHELEN-BRUSSEL JANUARI – FEBRUARI – MAART 2022

Via deze rubriek willen we u op de hoogte houden van de werking van het Comité Besturen tijdens de afgelopen maanden. Het COBES Mechelen-Brussel is een verkozen delegatie van schoolbestuurders uit verschillende regio's van het aartsbisdom. Het komt een tiental keer per jaar samen om actuele en fundamentele thema's te bespreken en desgevallend initiatieven te nemen om aan schoolbestuurders de kans te geven hun mening te geven over wat er reilt en zeilt in het katholiek onderwijs in het eigen bisdom en Vlaanderenbreed. Voor dit relaas danken we graag Sofie Bauweleers, die de verslaggeving verzorgt.

COBES-vergadering 19 januari 2022

Nieuws uit de pedagogische begeleiding

Alain Noëz, regiocoördinator van de pedagogische begeleidingsdienst regio Mechelen-Brussel lichtte twee thema's toe:

1. De invloed van Corona bij de pedagogische begeleidingsdienst.

De organisatorische druk in scholen is momenteel zeer hoog. De begeleidingsdienst probeert daaraan tegemoet te komen met een flexibel aanbod, maar toch is daar weinig belangstelling voor. Ook het aantal vragen dat scholen stellen is bijzonder beperkt. Vanuit de begeleiding is er, zeker gezien de omstandigheden waarin scholen vandaag moeten werken, veel begrip voor die 'desinteresse'. Tegelijkertijd werpt dit ook de vraag op in hoeverre lopende trajecten 'nog binnenkomen' en hoe de begeleiding scholen zo kwaliteitsvol mogelijk kan helpen. Dat is een belangrijk verschil met de vorige coronagolven, waarbij de begeleiding voelde dat haar aanbod 'effect had'.

Pedagogisch begeleiders en medewerkers Vicariaat Onderwijs bij de starttweedaagse in september 2021: gewapend/gemaskerd tegen covid-19.

2. Stand van zaken transitie pedagogische begeleidingsdienst (reorganisatie + besparingen)

Rekening houdend met het nieuwe kwaliteitsdecreet en besparingen van de overheid, werd vorig jaar de organisatie van Katholiek Onderwijs Vlaanderen herdacht via het zogenaamde kerntakendebat. Vanuit de operationele werking is en blijft het kwaliteitsvol schoolnabij werken een cruciaal uitgangspunt, dat weliswaar met een kleinere ploeg gerealiseerd dient te worden. De puzzel voor volgend schooljaar wordt volop gelegd. In de regio Mechelen-Brussel wordt daarbij vooral naar het basisonderwijs gekeken, waar vier begeleiders met pensioen gaan.

De regiocoördinator beklemtoonde dat COBES-leden feedback op de werking van de pedagogische begeleiding moeten en mogen blijven doorgeven, zodat begeleiders daarop kunnen (blijven) inspelen.

Enkele reacties:

- Het klopt dat directieteams op dit moment hoofdzakelijk bezig zijn met het organisatorische, maar misschien schuilt daarin ook net een opportuniteit voor de begeleiding. We zouden van deze gelegenheid gebruik kunnen maken om volledig te focussen op onze interne transitie, studie- en ontwikkelwerk rond bijvoorbeeld digitalisering, leerachterstand en onderwijsvernieuwing, zodat de begeleiding 'klaar is' als er (opnieuw) vragen komen. Alain Noëz beaamde dat en gaf tegelijkertijd aan dat hij ook voorbereid wou zijn op de 'herstart'.
- In hoeverre is er ruimte voor het gebruik van trekkingsrechten en in hoeverre zal het gebruik daarvan 'schade aanbrengen' aan het geheel van de pedagogische begeleiding? Die kwestie wordt nog verder besproken in de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Het is natuurlijk niet omdat de mogelijkheid bestaat om als schoolbestuur trekkingsrechten op te nemen, dat die ook effectief gebruikt moet worden. Het kan ook een krachtig signaal zijn, naar bijvoorbeeld de overheid, om als Katholiek Onderwijs Vlaanderen te beslissen dat we onze trekkingsrechten in handen leggen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.
- Er zijn momenteel al heel wat vragen van directeurs inzake de leerachterstand en de invloed daarvan op de deliberaties op het einde van het schooljaar. Kan de begeleiding een nota uitwerken, zodat directies handvaten krijgen om met die problematiek om te gaan? Noëz verwees naar de gekleurde middelen inzake leerondersteuning/leerachterstand en de 'leersteunbegeleiders' die daar ondersteuning in kunnen geven. Een specifiek aanbod rond

leerachterstand en hoe ermee om te gaan zal prioritair opgenomen worden in het aanbod voor volgend schooljaar.

- In het buitengewoon onderwijs groeit de bezorgdheid over leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Die leerlingen worden steeds vaker rechtstreeks doorgestuurd naar het buitengewoon onderwijs, in plaats van dat er verder ingezet wordt op inclusie in het gewoon onderwijs. De pedagogische begeleiding deelt die bezorgdheid en blijft inzetten op inclusie en in scholen 'meekrijgen' in het inclusieverhaal, zonder te vervallen in extremisme. Het kan zeker niet de bedoeling zijn om opnieuw te belanden in een segregatiemodel en leerlingen die het moeilijk hebben stelselmatig door te verwijzen naar het buitengewoon onderwijs.
- Wat onderneemt Katholiek Onderwijs Vlaanderen om in de geest van de visietekst 'Onderwijs voor alle kinderen in 2025' te werken aan inclusievere scholen, bijvoorbeeld een klas buitengewoon onderwijs in een gewone school? Dat valt buiten de bevoegdheid van de pedagogische begeleiding. De COBES-leden die in de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen zetelen kunnen dat thema daar verder opnemen. Door corona zijn dat soort vragen wat ondergesneeuwd geraakt, maar de verwachting is dat naarmate de pandemie aan kracht verliest zulke vraagstukken (opnieuw) bovenaan de agenda zullen komen te staan. Het is dus van belang om daar als organisatie tijdig bij stil te staan, zodat we kunnen anticiperen op vragen.

Nieuws van het beheer van het Tijdelijke

Werner Van laer, verantwoordelijke voor het Tijdelijke in het Vicariaat Vlaams-Brabant-Mechelen gaf een aanvulling bij de toelichting die Patrick du Bois in december 2021 gegeven had.

Alle VPW's (Verenigingen Parochiale Werken) die hun schoolgebouwen nog niet hadden overgedragen aan het aartsbisdom hebben dat, met uitzondering van 1 VPW, ondertussen gedaan. Daardoor is niet langer de lokale VPW eigenaar, maar wel het aartsbisdom Mechelen-Brussel. De ene VPW die haar schoolgebouwen nog niet heeft overgedragen is regio Lennik, daar blijft de VPW eigenaar.

Binnenplein Aartsbischoppelijk Paleis in Mechelen. Op de voorgrond: Werner Van laer.

Het grote voordeel van die inkanteling voor de scholen is een verlichting van de administratieve druk. Ze hoeven immers zelf veel minder zaken op te zoeken of te regelen. Ze kunnen vragen en opmerkingen doorgeven aan het aartsbisdom (bij Daniël Poelman). Aan de huidige regeling inzake erfpachten verandert die inkanteling niets: alle gebouwen die vandaag gebruikt worden voor katholiek onderwijs blijven ook in de toekomst voorzien voor katholiek onderwijs. Tot slot wees Van laer naar de moeilijke financiële situatie van vele parochies. Daarom zal bij het in gebruik nemen van nieuwe of bijkomende gebouwen (bijvoorbeeld een leegstaande kerk of parochiezaal), een aangepaste erfpachtregeling gelden. Extra capaciteit aanbieden tegen de oorspronkelijke erfpachttarieven kan niet, omdat dat financieel niet leefbaar zou zijn voor onze parochies.

Het Aartsbisschoppelijk Paleis vanuit de Sint-Romboutstoren. Rechts op de achtergrond: de Refuge, waar het Vicariaat voor het beheer van het Tijdelijke huist.

Enkele reacties:

- Worden eigendommen van kerkfabrieken via erfpacht beschikbaar gesteld? Dat kan, alleen niet volgens de regeling van 95%. Een kerkfabriek is immers een aparte entiteit met een eigen regeling: een kerkfabriek kan bijvoorbeeld geen giften doen, staat onder toezicht van de gemeente, ...
- Bestaat er een rangorde inzake het opnemen van de cijns? De budgetten van scholen bij de (verschillende) VPW's hebben de scholen gevolgd en werden mee overgedragen aan het aartsbisdom. Wie een zicht wil krijgen op het bedrag dat op de fiche van een school staat, contacteert het best Daniël Poelman.
- Zal het aartsbisdom in de nabije toekomst een negatieve rente hanteren, zoals recente financiële berichten in de media doen vrezen? Daar bestaan geen plannen voor. Het aartsbisdom keert nog altijd een beperkte rente uit, zodat het 'potje van de school' kan blijven groeien.
- Tijdens de vorige vergadering werd aangegeven dat voor de dekenij Leuven er 'binnen afzienbare tijd' een oplossing gevonden zou worden voor de problemen die een overdracht mee zou brengen. Uit de toelichting vandaag kan afgeleid worden dat er ondertussen een oplossing werd gevonden, klopt dit? Dat is inderdaad zo. De akte wordt nog dezelfde week ondertekend.

Alternatieve vakantieregeling

Claude Duhamel, medewerker op de dienst Personeel van Katholiek Onderwijs Vlaanderen gaf toelichting bij de presentatie die vooraf aan de leden werd bezorgd. Het betrof de aangepaste indeling van het schooljaar en bijhorende vakantieregeling die het Franstalig onderwijs vanaf september 2022 wenst in te voeren. De vraag was of de Vlaamse Gemeenschap die nieuwe regeling moest volgen en of daar desgevallend voldoende argumenten voor bestaan.

Enkele reacties:

- Geldt dezelfde regeling voor basis- en secundair onderwijs? Beide niveaus zijn op dezelfde manier betrokken, in het hoger onderwijs zou er niets veranderen.
- De ontwikkeling van kinderen houdt niet op wanneer de schooldag eindigt, kinderen leren ook heel wat vaardigheden buiten de school. Het gevoel van een grote vakantie (met bijvoorbeeld vakantiecampen, spelen met vrienden, het 'avontuurlijke' van een lange vakantie) is toch iets speciaal dat niet verloren mag gaan?
- Als men beslist om de vakantie te herzien moet ook de beroepsprocedure herzien worden. Mocht aan die procedure niets wijzigen, dan zouden directies maar maximum drie weken vakantie hebben in de zomervakantie, de beroepsprocedures lopen immers tot 15 juli en starten vanaf 15 augustus. Het is momenteel al bijzonder moeilijk om directeurs te vinden. Wie zal zich nog willen engageren als ook die vakantie onder druk gezet wordt? Een langere korte vakantie kan misschien de druk, die er omwille van de beroepsprocedure in de zomervakantie bestaat, compenseren.
- Elk land heeft zijn eigen vakantieregels, wat het voor scholen vandaag al moeilijk maakt om bijvoorbeeld buitenlandse stages/buitenlandse studenten op een gelijkgerichte manier in te plannen. Het hanteren van verschillende regels tussen Vlaanderen en Wallonië zou de organisatie voor de scholen bijkomend (en nodeloos) bemoeilijken. Zeker voor de Nederlandstalige scholen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest rijzen er problemen. Sommige ouders hebben kinderen in beide taalstelsels en sommige leraren geven les in zowel Nederlandstalige als Franstalige scholen.
- In welke mate is het inkorten van de vakantie gekoppeld aan het uitbreiden van de korte vakanties? De piste die gepresenteerd werd is de piste die voorgelegd werd. Op dit moment bestaat er niet veel animo om de zomervakantie in te korten en niets te doen aan de korte vakanties.
- Wat leren wetenschappelijke studies ons over het inkorten van de zomervakantie? In de vele studies die over het onderwerp bestaan is er geen eenduidig antwoord te vinden. Het verlengen van de korte vakanties is sowieso een experiment waarbij we verwachten dat het leerverlies iets groter zal worden. Misschien kan aan de dienst Lerenden of aan de pedagogische begeleiding gevraagd worden om na te kijken of er een nota bestaat waarin de voor- en nadelen van een verkorte zomervakantie worden opgesomd? Mocht zulke nota niet bestaan, kan die dan uitgewerkt worden?

- Het voorstel om de schoolvakanties te herbekijken lijkt in Vlaanderen eerder een ‘losse flodder’ terwijl die maatregel in het Waalse gewest deel uitmaakte van een groter, globaal plan. Mochten we akkoord gaan om de vakanties op een andere manier te organiseren, dan heeft dat ook een enorme aanpassing inzake (personeels)reglementering tot gevolg. Daarom zouden we, net zoals het Waalse gewest, beter inzetten op een ‘onderwijspact’ waarbij we het decreet rechtspositie in vraag stellen en thema’s als alternatieve scholen, lerarentekort, leerachterstand, ... opnemen. Het aanpassen van de vakantieregeling kan een (klein) onderdeel van dat grotere geheel zijn. Alleen is de vraag in hoeverre de huidige minister wil meegaan in zo’n plan en of we niet beter wachten tot na de verkiezingen om zo’n voorstel te doen.
- Het Franstalig onderwijs bevindt zich in een diepe crisis, waardoor er een goodwill bestond om zo’n pact op te stellen en goed te keuren. De vraag is of in ons Vlaams onderwijs de nodige bereidheid bestaat om het Franstalige voorbeeld te volgen. Het Vlaamse onderwijs zit misschien nog niet ‘genoeg’ in crisis om zo’n pact op te stellen.
- Misschien is het goed om voorlopig een afwachtende houding aan te nemen en volgend schooljaar te monitoren welke invloed de beslissing van de Franse Gemeenschap op taalgemengde gebieden en ons onderwijs in het algemeen heeft.
- Het ontkoppelen van de vakanties van het kerkelijk jaar is iets dat door christenen betreurd kan worden. Dat heeft Katholiek Onderwijs Vlaanderen ook verrast. Er is blijkbaar bij Waalse scholen/bisdommen een tendens om makkelijker over een aantal thema’s heen te gaan.
- Wat denken de leerlingen van dit voorstel? Werden zij al gehoord? Er loopt momenteel een bevraging bij de Vlaamse scholierenkoepel, waarvan de resultaten binnenkort bekend worden.
- Laten we niet vergeten dat er de voorbije weken, maanden, jaren al heel wat gevraagd is van onze directies. Niet alleen corona speelt, maar ook de modernisering secundair onderwijs, nieuwe eindtermen, nieuwe leerplannen, ... Tegelijkertijd kan een vast begin en einde van het schooljaar de organisatorische druk voor directies een klein stuk verminderen.

De voorzitter dankte Claude Duhamel voor de toelichting en stelde voor om hem binnenkort voor een follow up opnieuw uit te nodigen. Tevens gaf hij aan dat het idee dat vele hot topics in ons onderwijs onderling verbonden zijn, nog eens extra in de verf gezet mag worden op de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Daarnaast is het goed om op diezelfde raad van bestuur dieper in te gaan op de relatie tussen Katholiek Onderwijs Vlaanderen en de overheid en de mate waarin we misschien zelf die relatie kunnen beïnvloeden of zelf aan die relatie kunnen werken. Misschien moeten we ook proactief standpunten durven innemen, nota’s uitwerken in plaats van ons te verschuilen achter het feit dat de overheid ons niet genegen is. Moeten we als organisatie steeds wachten tot de overheid ons zegt wat we moeten doen?

Conceptnota leersteundecreet

De bisschoppelijk afgevaardigde had recent een vergadering met de voorzitters van de verschillende beheerscomités van de ondersteuningsnetwerken die in ons bisdom actief zijn. Johan Eliat, die in Mechelen-Brussel de regionaal afgevaardigde wordt die het traject zal trekken, gaf een samenvatting van het overleg.

Bottom line na het M-decreet is dat de gedachte van inclusie nog altijd zeer broos is. Binnen de scholen, binnen onze organisatie, maar ook binnen de samenleving is zo'n inclusieve grondhouding niet overal in dezelfde mate aanwezig. Naast het concrete traject, werden volgende aandachtspunten voor de leersteuncentra geformuleerd:

- We bekijken Brussel het best vanuit zijn eigenheid. Daarnaast bestaat vanuit het ondersteuningsnetwerk West-Brabant-Brussel een grote bezorgdheid over de vertegenwoordiging van Brussel in het uiteindelijke plaatje.
- Het ondersteuningsnetwerk is op zichzelf al een samenwerking van gewoon onderwijs, buitengewoon onderwijs, CLB en de pedagogische begeleiding. Wat opgebouwd is moet gewaardeerd worden en mag niet verloren gaan.
- De coördinatoren en ondersteuners die nu werkzaam zijn in de ondersteuningsnetwerken hebben een broos statuut. Zij moeten gewaardeerd worden voor het vele goede werk dat ze verrichten. Alles wat personeel(sreglementering) betreft zou daarom voorrang moeten krijgen, desnoods in een apart versneld traject.
- Er moet altijd gebruik gemaakt worden van de expertise van het buitengewoon onderwijs.
- Vlaanderenbreed is er de mogelijkheid om 15 leersteuncentra op te richten, in ons bisdom 3. Het zou het best zijn als alle leersteuncentra in het kader van gelijkgerichtheid volgens een gelijkaardige structuur werken.

- We verwachten dat Katholiek Onderwijs Vlaanderen de juridische mogelijkheden met betrekking tot de oprichting van leersteuncentra op een rijtje zet. Grosso modo zijn er twee mogelijkheden: de oprichting van een nieuwe vzw of een leersteuncentrum gekoppeld aan een bestaande school voor buitengewoon onderwijs.
- Of er ook gedacht moet worden aan een koepel-vzw wordt voorlopig in het midden gelaten.
- De denktank moet als uitgangspunt hebben om zo veel mogelijk ideeën te vergaren. We mogen ons dus niet te snel beperken, want zo zouden waardevolle ideeën verloren kunnen gaan.
- Er zullen 16 vrije zitjes zijn in de denktank, waarvan 4 voor bestuurders uit elk van de ondersteuningsnetwerken en 4 vanuit het comité van de kleine types. Het comité van de kleine types is momenteel bezig om de afvaardiging te bekijken.

De voorzitter dankte Johan Eliat voor de toelichting en vulde aan dat onze scholen momenteel heel sterk bezig zijn met het zich organiseren met het oog op corona, waardoor ze misschien niet ten volle beseffen dat zij de dragers van de leersteuncentra zullen zijn. Zeker in het gewoon onderwijs wordt er met het oog op de werking van de leersteuncentra veel van de directeurs gevraagd. Misschien dringt een Open COBES-vergadering over dit thema zich op, gezien het onze taak als COBES is om in te zetten op responsabilisering? Tegelijkertijd zouden we op die vergadering onze bestuurders nogmaals kunnen oproepen om zich te engageren.

Enkele reacties:

- Is het een idee om bestuurders die al jaren betrokken zijn bij beheerscomités en ondersteuningsnetwerken als eerste aan te spreken? Op die manier kunnen we op hun expertise verder bouwen in plaats van te starten met nieuwe bestuurders die niet bekend zijn met de manier van werken. Tegelijkertijd zou het goed zijn mochten we door bijvoorbeeld een Open COBES-vergadering een aantal nieuwe namen kunnen aantrekken, zodat de bestuurders die zich nu al engageren minder druk ervaren om ook dat engagement op te nemen.
- De indruk bestaat dat een grote groep bestuurders in de mening verkeert dat het nieuwe leersteundecreet niet veel verandering zal brengen: de huidige structuren blijven, ze krijgen alleen een andere naam. Dat klopt niet, er zijn wel degelijk heel wat wijzigingen.

De voorzitter stelde voor dat de uitnodiging van de Open COBES-vergadering of beter 'Infovergadering', in samenspraak met de voorzitters van de beheerscomités opgesteld zou worden. Die zal appellerend zijn, het opzet van de vergadering zal duidelijk toegelicht worden zodat iedereen van bij de start dezelfde verwachtingen heeft. De uitnodiging zou via de (regionale) nieuwsbrief verspreid worden.

Werking COBES en procedure verkiezingen

Guido François lichtte de procedure en de timing toe voor de verkiezing van nieuwe COBES-leden. Er werden data afgesproken voor de verkiezingscommissie, die bestaat uit twee COBES-leden die zich niet meer verkiesbaar stellen (Thérèse Finné en Leopold Carmen), de bisschoppelijk afgevaardigde Jürgen Mettepenningen en de ankerfiguur voor de besturen, Guido François.

Daarnaast zouden er via een doodle twee extra vergaderingen afgesproken worden voor het nieuw samengestelde COBES om gecoöpteerde leden aan te wijzen en om afgevaardigden voor de Algemene Vergadering van Katholiek Onderwijs Vlaanderen te verkiezen en kandidaten voor de raad van bestuur van de netwerkorganisatie voor te dragen.

De voorzitter deed een oproep aan de vergadering om mogelijke kandidaten aan te spreken en ook na te gaan of er eventueel in zijn of haar eigen bestuur interesse is om deel te nemen aan de verkiezingen.

Nieuws uit de raad van bestuur Katholiek Onderwijs Vlaanderen en de Commissie Coördinatie Bestuurdersoverleg

Zoals elke vergadering brachten de afgevaardigden in de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen kort verslag uit over de agendapunten die daar besproken werden of gaan worden.

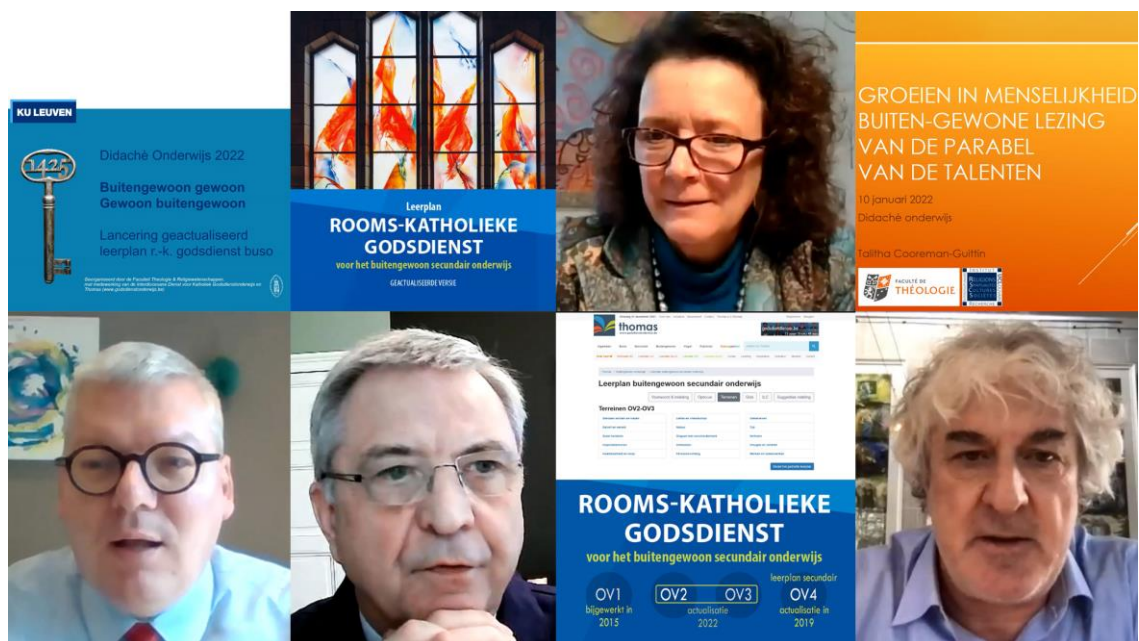

Enkele reacties:

- De minister van Onderwijs is van plan proeftuinen op te zetten in het kader van het lerarentekort. Waar kan informatie over de (schaal van de) proeftuin gevonden worden? Het doel van de proeftuinen is het lerarentekort aanpakken door regelluwte, en zonder extra financiële middelen. Momenteel is daarover nog bilateraal overleg tussen de minister en de onderwijsverstrekkers. De vakorganisaties moeten nog in het traject instappen.
- Vanuit de bevraging rond de werking van de raad van bestuur werd de opmerking geformuleerd om in de toekomst op een andere manier om te gaan met de variapunten. Er werd gevraagd om technische zaken rechtstreeks door te geven aan de betrokken leidinggevende eerder dan het op de raad van bestuur te brengen als variapunt. De voorzitter vult hierbij aan dat binnen onze organisatie niet de gewoonte bestaat om de agenda van de raad van bestuur mee te laten bepalen door de leden, de agenda wordt hoofdzakelijk bepaald rekening houdend met wat er op het directieteam werd beslist. Het klopt dat de lijst met variapunten vaak (te) lang is, maar tegelijkertijd zou het goed zijn om in de richting te evolueren van een agenda die mee door de leden wordt bepaald.

Varia en rondvraag

- *Nieuw leerplan buitengewoon onderwijs SO:* vanuit de theologie van de kwetsuur werd op 11 januari 2022 het nieuwe geactualiseerde leerplan RKG (Rooms-katholieke godsdienst) op een zeer mooie, treffende manier gepresenteerd. Met dit nieuwe leerplan zetten we een nieuwe stap inzake ondersteuning van de leerkracht en het aanbrengen van RKG op een kwaliteitsvolle manier. Het leerplan kan digitaal geconsulteerd worden via de Thomas-website of op papier besteld worden bij Halewijn. De lezingen die bij de leerplanvoorstelling horen, zijn te vinden in de 'Thomas nieuwsbrief' van februari 2022

- Het Ledencongres van Katholiek Onderwijs Vlaanderen wordt, omwille van de onzekere coronasituatie, verplaatst van 7 maart naar 19 september 2022.

COBES-vergadering 16 februari 2022

Opvolging verslag vorige vergadering

Tijdens de vorige vergadering werd de vraag gesteld of er vanuit Katholiek Onderwijs Vlaanderen of de pedagogische begeleiding een nota gemaakt kon worden rond de pro's en contra's inzake een eventuele verkorting van de zomervakantie. In het laatste nummer van *Brandpunt* wordt, op basis van diverse wetenschappelijke studies, op een heldere manier uiteengezet welke invloed deze beslissing op een aantal domeinen zou kunnen hebben. Het artikel werd aan de COBES-leden bezorgd ter voorbereiding van het geplande opvolgoverleg met Claude Duhamel.

Nieuws uit de pedagogische begeleiding

Alain Noëz gaf toelichting bij de concrete werking van het operationeel team Mechelen-Brussel volgend schooljaar.

De puzzel voor het komende schooljaar is, gezien de besparingen en het uitgangspunt om huidige werking zo veel mogelijk te continueren, niet evident.

Wat betekent deze puzzel

a) Voor de werking van ons operationeel team?

- Vragen van scholen/dienstverlening aan scholen zijn onze kernopdracht, getoetst aan onze decretale opdrachten.
- Het systeem van contactpersonen (verbindingsfiguur) per school/scholengemeenschap blijft bestaan. Tegelijkertijd betekent dat geen terugkeer naar het principe 'mijn scholen zijn mijn scholen'. Afhankelijk van de vraag zal nagegaan worden hoe die zo kwaliteitsvol mogelijk opgelost kan worden: door de contactpersoon of door een (Vlaanderenbrede) collega.
- Bovenstaand principe heeft als implicatie dat er geen foute vraag gesteld kan worden. Het is de taak van de organisatie om vragen intern door te geven aan de bevoegde personen en diensten.
- Competentiebegeleiders worden mee opgenomen in de pedagogische begeleiding/het regionale operationele team, waardoor ze sterker ingezet worden binnen de pedagogische begeleiding in haar geheel.

- De Vlaanderenbrede werking van het team Buitengewoon onderwijs blijft bestaan, de verbindingspersoon voor onze regio blijft Wouter Jaecques.
- Wat is de toekomst van onze netwerken? Welke netwerken laten we in de toekomst nog doorgaan? Welke andere manieren zijn er om een schoolnabije werking te garanderen?

b) Voor de begeleiders zelf?

- Vanuit het oogpunt 'wat hebben we nodig om kwaliteitsvol te (blijven) werken' zal de regiocoördinator individuele gesprekken houden. Daarbij wordt gefocust op de sterktes en zwaktes van de betrokken persoon.
- 3 rollen vervullen binnen het operationeel team:
  - contactpersoon (vragen kwaliteitsvol oplossen of doorgeven aan de juiste collega/dienst);
  - rol in de breedte ('mee zijn' met algemene pedagogische tendensen en principes, bv ZILL in het basisonderwijs);
  - rol in de focus (verdiepen in bepaalde thema's – steeds in samenspraak met de leidinggevende van de dienst waaraan de begeleider gekoppeld is).

c) Voor het globale personeelsplaatje van ons operationeel team?

- De bezetting van het team Secundair onderwijs zal stabiel blijven, in het Basisonderwijs zijn er enkele pensioneringen. We bekijken momenteel op welke manier die opgevangen kunnen worden.

Tegen 1 april 2022 zullen de begeleiders de nodige duidelijkheid krijgen over hun opdracht, welke focus ze moeten opnemen, of ze contactpersoon zijn voor een bepaalde school of scholengemeenschap, of ze eventueel moeten switchen van dienst. Logischerwijs betekent dit ook dat onze scholen na de paasvakantie informatie krijgen over de werking gedurende het komende schooljaar.

Tegenover de operationele werking staat het luik nascholingen, het nieuwe aanbod wordt traditioneel begin mei gelanceerd. Gezien de vele vragen uit het veld en COBES, zal digitalisering en leerachterstand zeker een prominente plaats krijgen.

Rond digisprong/de digisprongmiddelen zal in april nog een extra aanbod voor besturen en ICT-coördinatoren aangeboden worden.

Enkele reacties:

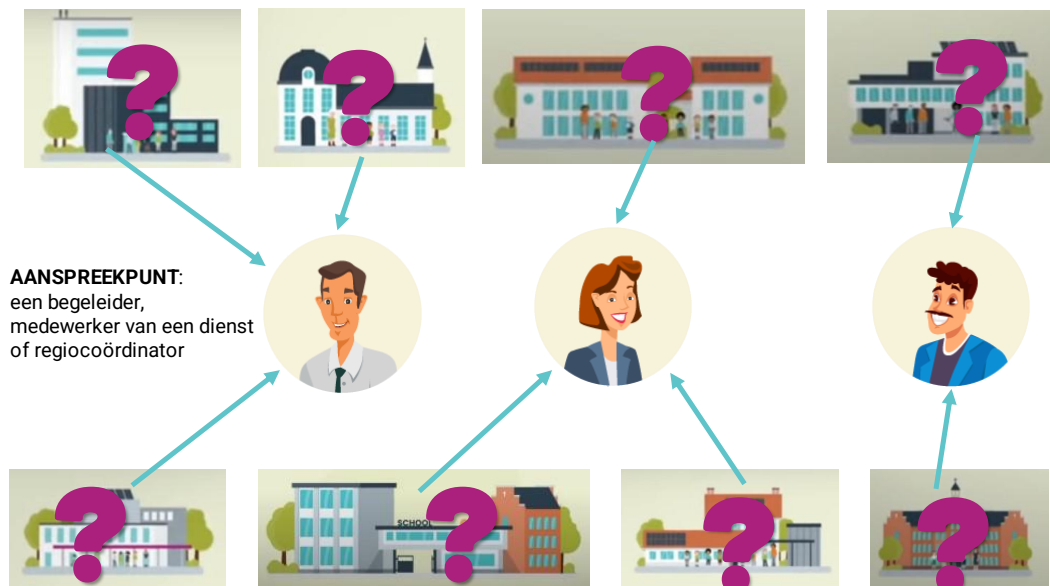
- Elke crisis biedt tevens een kans om te evalueren. Bestaan er instrumenten om na te gaan hoe het werk van begeleiders geapprecieerd wordt? Wekt het werk van de begeleiding appreciatie of weerstand op? De monitoring van die vragen wordt in de eerste plaats opgenomen door het operationeel kwaliteitsteam. Daarnaast is er ook het intern systeem 'WeShare'. Via WeShare worden begeleiders aangezet om doelgericht te evalueren, al moet daarbij wel aangestipt worden dat we als organisatie de applicatie nog verder moeten leren kennen; we zitten in een groeiproces.
- Het voortzetten van de werking met contactpersonen is positief, maar klant- en medewerkesteredenheid zijn eveneens belangrijke aspecten. Die component mag niet staan of vallen door bepaalde personen. Het is dan ook van belang dat elke partij problemen in de relatie tijdig meldt, zodat de begeleiding daarop kan inspelen.
- Wat is de functionaliteit van de begeleiding? Begeleiders zijn soms waarnemer bij bepaalde processen in de school in plaats van actief betrokken. Kan in de toekomst voort ingezet worden op dit 'actief gebruik' van begeleiders? Dat is zeker de bedoeling, de besparingen en het nieuwe organisatie-model zullen ons daartoe immers (verder) dwingen.

Pedagogische begeleiding en trekkingsrechten

Voor dit punt was Machteld Verhelst, pedagogisch directeur Katholiek Onderwijs Vlaanderen, uitgenodigd. Zij duidde, aan de hand van een presentatie, de algemene werkingsprincipes die de begeleiding in de toekomst zou hanteren.

Enkele reacties:

- Het identiteitsluik leek wat ondergesneeuwd in de presentatie. Moeten we als Katholiek Onderwijs niet per definitie vertrekken vanuit onze identiteit om relevant te blijven en ons bestaan te (blijven) rechtvaardigen? Het was zeker niet de bedoeling om over dat punt heen te gaan. In de eerste dia staat dat al onze acties vertrekken vanuit de Katholieke dialoogschool. De voorzitter voegde hieraan toe dat er vanuit de Vicariale diensten een reeks initiatieven rond dit thema werd opgezet en dat er recent binnen de stafdienst een vacature werd opgesteld voor een 'identiteitscoördinator'. Die discussie wordt verder opgenomen met de toekomstige identiteitscoördinator.
- Hoe communiceren we dat we vanuit de min of meer pijnlijke situatie van besparingen een weg willen vinden om constructief of optimistisch te zijn over de kwaliteit van onze begeleiding? Verhelst antwoordde dat het op vlak van communicatiestrategie kiezen is tussen 'we kunnen beter stoppen want het is niet haalbaar' versus 'we zullen ons best doen om jullie te blijven ondersteunen op een kwaliteitsvolle manier'. De besparingen zijn en blijven een moeilijk verhaal, een derde minder personeelsleden in de begeleiding is iets dat voelbaar zal zijn op de werkvloer. We hebben als organisatie dan ook de taak om onze begeleiders te beschermen tegen zichzelf. Suggesties inzake communicatie mogen zeker doorgegeven worden, want het is voor ons als Katholiek Onderwijs Vlaanderen ook nog zoeken hoe we die boodschap het best kunnen brengen.
- Schoolbesturen mogen gewezen worden op hun verantwoordelijkheid om (vooraf) input te vragen aan de begeleiding in plaats van te wachten op negatieve resultaten van de Vlaamse toetsen en dan - volgens het kwaliteitsdecreet - een gedwongen traject te moeten starten. Machteld Verhelst beaamde dat. Wanneer een begeleider merkt dat er bepaalde zaken in een school niet goed lopen moet hij altijd contact opnemen met het schoolbestuur om dat te melden. De begeleiding zal verder inzetten op het uitwerken van een proactieve strategie, zodat het aantal 'verplichte begeleidingen na negatieve doorlichtingen' beperkt kan worden.

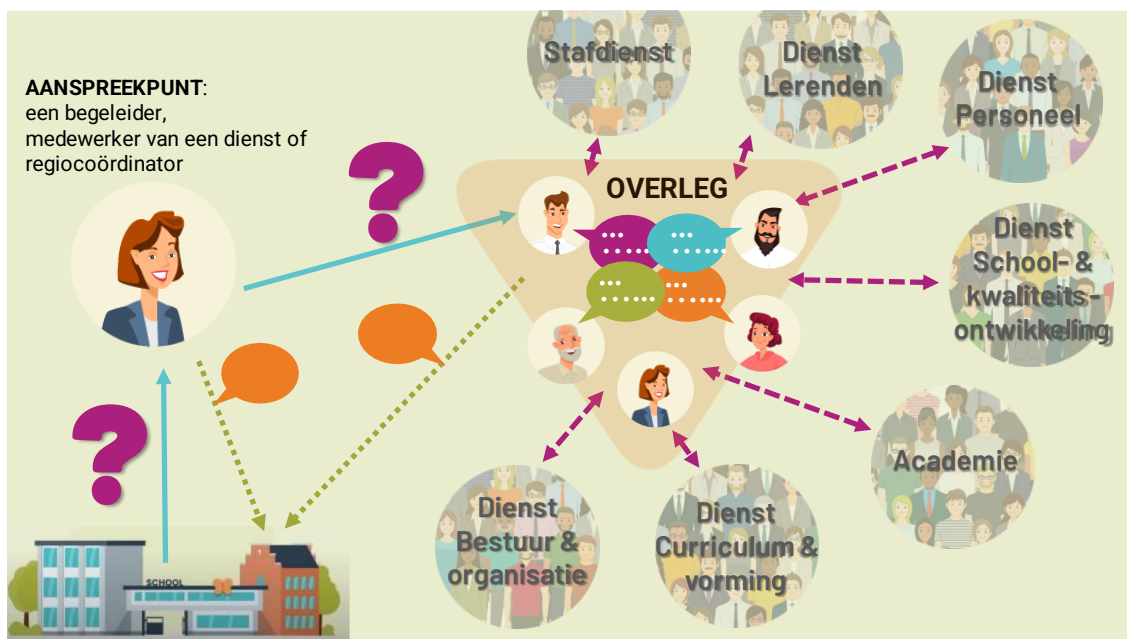

- Schoolbesturen die in het systeem van de trekkingsrechten stappen, krijgen 'een ambt'. Is dat ambt gekoppeld aan een fysieke persoon of gaat het over een aantal uren? Het gaat over uren

maar bij een hoog aantal 'trekkingsrechtenvragen' kan ook een fysieke persoon ter beschikking gesteld worden. 85% van de pedagogisch begeleiders zijn immers vastbenoemd ...

- In het voorstel inzake trekkingsrechten wordt uitgegaan van één 'generalist' die allerlei taken moet opnemen. Is dat wel haalbaar? Moeten we als organisatie die weg wel opgaan? Kan zo'n generalist niet gezien worden als een verlies voor de school of het schoolbestuur? Zou een team van meerdere ambten met specifieke competenties niet beter werken dan die ene persoon? Verhelst gaf aan dat dit klopt en dat het ook het principe is dat Katholiek Onderwijs Vlaanderen huldigt: expertise clusteren in plaats van zomaar iets opnemen in het takenpakket van een begeleider.
- Werd er in de verdeelsleutel rekening gehouden met een situatie waarbij elk schoolbestuur dat het kan zijn trekkingsrechten opneemt? Blijft er in dat geval nog voldoende reguliere begeleiding over voor de kleine schoolbesturen? De spanning tussen het generieke en algemene deel in begeleiding werd zeer vakkundig afgewogen en ook dat scenario werd bestudeerd. De grens van 10.000 leerlingen werd zo gekozen dat er in elk mogelijk theoretisch scenario nog 'voldoende pedagogische begeleiding' overblijft. Het spanningsveld tussen kleine en grote schoolbesturen is iets dat regelmatig terugkomt in de organisatie en ook zal blijven terugkomen.
- Als grote schoolbesturen beslissen om geen gebruik te maken van trekkingsrechten, houdt dat impliciet in dat ze achteraf geen spijt mogen krijgen van hun keuze. De uitstekende dienstverlening van Katholiek Onderwijs Vlaanderen moet grote scholen (blijven) overtuigen van de keuze om geen trekkingsrechten op te nemen. Volgens Machteld Verhelst klopt dat en is de organisatie zich daarvan bewust: "als koepelorganisatie zullen we dan ook alles in het werk stellen om een uitstekende dienstverlening te blijven aanbieden", zo stelde ze.

Met het oog op de vergadering van de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen van 's anderendaags vroeg de voorzitter de mening van de COBES-leden over de 1 VTE¹ (of 1,5 VTE indien de gekleurde middelen ook in de trekkingsrechten zouden worden opgenomen) die bij het opnemen van trekkingsrechten zou worden overgedragen naar het desbetreffende schoolbestuur. Conclusie: de indruk bestaat dat het verhaal van de pedagogische begeleiding door de besparingen een moeilijke opdracht wordt. Hun manier van werken staat onder druk, het profiel van de begeleiders is veranderd en

¹ VTE staat voor Voltijds Equivalent

zal ook in de toekomst nog veranderen. We blijven als organisatie streven naar een kwaliteitsvolle dienstverlening voor de scholen, maar daartegenover staat dat scholen niet altijd het geduld kunnen opbrengen dat zo'n reorganisatie vraagt en hun vragen (logischerwijs) snel beantwoord willen zien.

Denktank leersteundecreet

De voorzitter toonde zich verheugd met de hoge opkomst voor de 'infosessie leersteuncentra' van 14 februari 2022 (zie verder). Er waren 88 deelnemers. Dat gaf volgens hem aan dat de regionale nieuwsbrief als communicatiekanaal wel degelijk zijn waarde heeft. Hierna gaf de voorzitter het woord aan regionaal afgevaardigde Johan Eliat, die meedeelde dat in de nieuwsbrief van de volgende dag de oproep voor het lidmaatschap van de denktank herhaald zou worden. Indien reactie op de oproep in de nieuwsbrief uitblijft, zou een regionale nieuwsbrief verstuurd worden. Meer info over de denktank kan gevonden worden op de PRO-website van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Enkele reacties:

- Bij de coördinatoren van de ondersteuningscentra bestaat de indruk dat de denktank iets 'boven hun hoofd is'. Ze weten niet goed of ze moeten ingaan op de vraag om lid te worden. Johan Eliat antwoordde dat de coördinatoren zeker meegenomen moeten worden, gezien zij de sterkhouders in het verhaal zijn. De praktische voorbereiding voor de webinar zal immers vooral van hen (en de pedagogische competentiebegeleiders) moeten komen.
- Wat met de middelen die nu naar de BuSO-scholen gaan? Zullen die in de toekomst rechtstreeks naar de leersteuncentra gaan? De scholen zullen middelen krijgen die ze moeten verzamelen in ondersteuningscentra, maar de verdere praktische uitwerking is op dit moment nog een vraagteken. Het decreet probeert vooral het statuut van de ondersteuners/de ondersteuningscentra uit het ijl te halen, wat voor alle duidelijkheid ook hoognodig was. Een lid vulde aan dat de werking van een school voor buitengewoon onderwijs in de toekomst niet fundamenteel zal veranderen. Ze krijgen nu al een aantal gekleurde middelen die ze op hun beurt gebruiken om aanwervingen te doen voor een ondersteuningscentrum. Wat wel zorgen baart in het BuO is de band tussen de ondersteuningscentra en de scholen. Zullen we met de grotere centra niet minder kwaliteit krijgen? Waar moeten welke middelen naartoe? Zullen we niet langer moeten wachten op personeel (bijvoorbeeld handicapspecifieke ondersteuning)?

Nieuws uit de raad van bestuur Katholiek Onderwijs Vlaanderen en de Commissie Coördinatie Bestuurdersoverleg

Er werd opnieuw verslag uitgebracht over de werkzaamheden van de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Vanuit de Commissie Coördinatie Bestuurdersoverleg kwam het nieuws dat op 19 mei 2022 een bijeenkomst plaatsvindt rond 'werkpraktijken tijdens corona'. Tijdens die ontmoeting zullen ook de COBES-leden die einde mandaat zijn in de bloemetjes gezet worden. Vanuit CCBO werd een warme oproep gedaan om aan te sluiten.

Varia en rondvraag

Sommige COBES-leden vroegen hoe de raamovereenkomst handboeken basisonderwijs er volgend schooljaar zou uitzien en hoe de discussie met de firma Cloudwise opgelost zou worden. Blijft die, na het debacle van dit schooljaar, ook volgend schooljaar de partner van Katholiek Onderwijs Vlaanderen? Een aantal bestuurders had immers al aangegeven liever een eigen leverancier te kiezen. Een bestuurslid wist te vertellen dat Cloudwise, na het onderzoeken van een heel aantal pistes, ook volgend jaar de partner blijft. Het blijft natuurlijk aan de schoolbesturen om te beslissen of ze al dan niet in de raamovereenkomst blijven of een eigen partner zoeken.

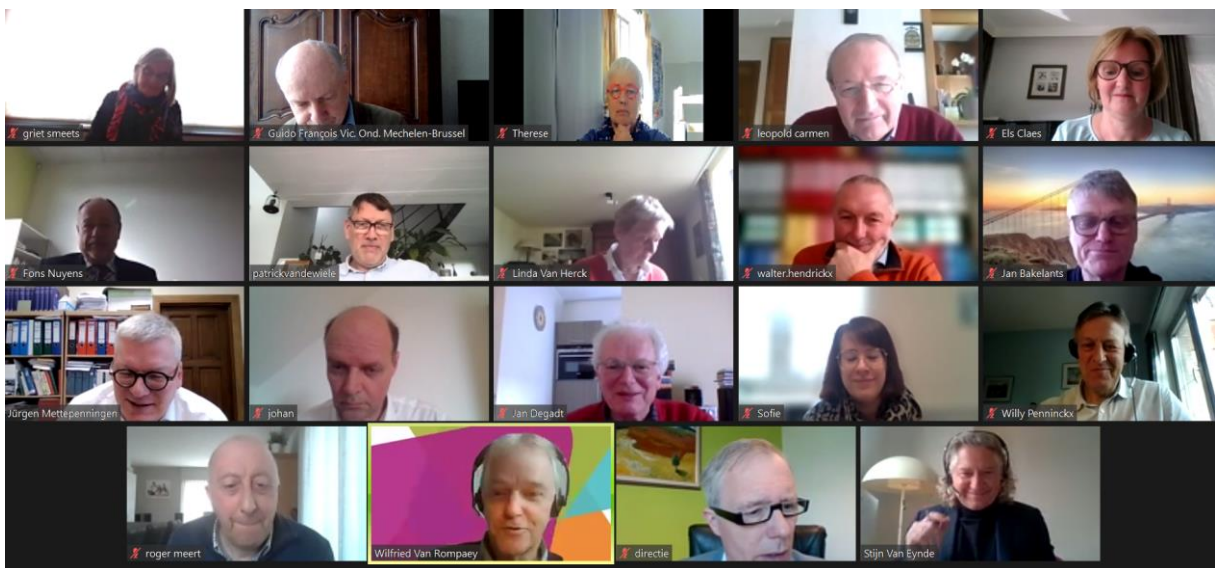
De voorzitter stelde voor volgende vergadering op die kwestie terug te komen, samen met een vertegenwoordiger van DOKO, de Diensten ter Ondersteuning van het Katholiek Onderwijs.

Opvolging Leersteuncentra

Johan Eliat kondigde de Denkdag van 31 maart 2022 aan, waar de deelnemers via webinars mee na kunnen denken over hoe de toekomstige Leersteuncentra er zouden kunnen uitzien. Bij de geleding bestuurders bleken er nog zitjes vrij, bij de andere geledingen waren er voldoende kandidaten.

Enkele reacties:

- Het onderscheid tussen een gemotiveerd en een gewoon verslag is voor ouders niet altijd duidelijk. Zijn er geen criteria om daarover te beslissen? Dat onderscheid is inderdaad soms moeilijk en de boodschappen naar ouders zijn niet altijd eenduidig. Het is aangewezen het traject te starten vanuit de onderwijsbehoeften van de jongeren en daar een gemotiveerd verslag aan te verbinden. De zorg blijft om een eenduidige boodschap te brengen.
- Er zijn meer bestuurders opgenomen in de denktank dan je op het eerste gezicht zou denken. Een aantal afgevaardigden vanuit de ondersteuningsnetwerken draagt immers ook de pet van bestuurder.
- Het blijft te betreuren dat we er niet voldoende in geslaagd zijn om onze cirkel uit te breiden en dat opnieuw, met alle respect, dezelfde namen terugkomen. We moeten de kans grijpen om een ruimer draagvlak te creëren en na te denken over visie.
- Hoeveel leersteuncentra zullen er opgericht worden in Mechelen-Brussel? Bestaat er, naar analogie met de andere bisdommen, discussie over het aantal toekomstige leersteuncentra? Het is de bedoeling om de drie ondersteuningsnetwerken die vandaag bestaan te behouden. We willen immers continueren wat opgebouwd is in 2017 en tegelijkertijd ervoor zorgen dat de werking voor de scholen en leerlingen goed blijft.

Stand van zaken raamovereenkomst handboeken basisonderwijs met Cloudwise

Olivier De Ryckere, stafmedewerker bij vzw DOKO, was uitgenodigd om dat punt toe te lichten. Omwille van logistieke problemen werd de raamovereenkomst die vzw DOKO had afgesloten met de firma Cloudwise niet uitgevoerd zoals het hoort. De meeste boeken zijn ondertussen geleverd, maar tot op vandaag zijn er scholen die nog niets hebben ontvangen.

DOKO wil vermijden dat elke school afzonderlijk met Cloudwise moet onderhandelen over een (eventuele) schadevergoeding, gezien dat het risico inhoudt van verschillende tarieven per school. Daarom heeft DOKO voor de aangesloten leden een dading onderhandeld. In die dading werd afgesproken dat elke school vooreerst een schadevergoeding krijgt, een forfaitaire bijdrage voor foute leveringen en

tot slot een terugbetaling van de gemaakte kopiekosten in de periode dat de school geen handboeken ter beschikking had. Meer info over de dading is terug te vinden op www.doko.be.

Terug de markt opgaan is geen optie: de markt voor de levering van schoolboeken is vandaag eigenlijk volledig weg. Vroeger had Standaard Boekhandel een quasi monopolie, op dit moment is Cloudwise de enige partner die kennis heeft van dit soort dossiers. Dat maakt dat DOKO dus in zekere zin 'gedwongen' wordt om verder te onderhandelen met Cloudwise over de (eventuele verlenging van de) raamovereenkomst. Vanuit Katholiek Onderwijs Vlaanderen was het in dat geval zaak om een herhaling van het scenario van het huidige schooljaar te vermijden. DOKO wilde dan ook niet verder gaan met de huidige logistieke partner, gezien zich daar de kern van het probleem bevindt. Cloudwise is daarop ingegaan en duidde via een shortlist een nieuwe partner aan, die in Nederland gevestigd is. Aangezien alles intussen duurder geworden is, heeft Cloudwise wel een prijsherziening gevraagd. Daar valt moeilijk aan te ontkomen.

Een alternatief zou kunnen zijn dat scholen rechtstreeks bij uitgeverijen bestellen. Die zouden alvast hebben aangegeven klaar te zijn voor 'de tsunami aan bestellingen' en hun capaciteit verhoogd hebben. Een kanttekening daarbij is dat scholen, wanneer ze daarvoor kiezen, de consequenties ervan moeten beseffen, bijvoorbeeld bestellen bij verschillende platformen, verschillende leveringen, zelf leveringen sorteren, ...

DOKO hoopte tegen 18 maart een aangepaste raamovereenkomst met Cloudwise en een nieuwe logistieke partner te kunnen vastleggen. Cloudwise vroeg echter om voor het komende schooljaar te werken met een systeem van voorafbetalingen. Daar heeft DOKO al negatief op gereageerd. "Dat kan wettelijk gezien niet en de scholen moeten ook beschermd worden. Bij een eventueel faillissement riskeren ze anders immers hun betaalde voorschotten kwijt te zijn én blijven ze achter zonder boeken", zo stelde Deryckere.

Enkele reacties:

- We lijken als organisatie heel afwachtend en leggen de bal volledig in het kamp van Cloudwise. Is dat wel de juiste houding? DOKO antwoordt dat er geen alternatief is. De situatie en de markt zijn wat ze zijn. We kunnen enkel vermijden dat scholen zich 'binden' met voorschotten aan een firma waar het water nu al aan de lippen staat, maar verder is de raamovereenkomst wat ze is. Tegelijkertijd is vzw DOKO vanuit een wit blad aan het nakijken hoe ze de schoolboekenleveringen in de toekomst kan organiseren.
- Scholen en schoolbesturen worden voor een dilemma geplaatst: wachten ze op de aangepaste raamovereenkomst of nemen ze, zoals bijvoorbeeld enkele grote schoolbesturen uit het Mechelse hebben gedaan, het initiatief om een eigen overheidsopdracht uit te schrijven? Na de paasvakantie moet in principe alles rond schoolboeken in orde gebracht worden.
- Rechtstreeks bestellen bij de verschillende uitgeverijen vraagt inderdaad wat organisatie van scholen. In het verleden was het echter wel mogelijk om met uitgeverijen afspraken te maken over hoe schoolboeken geleverd moesten of konden worden, al betaalde je dan wel iets meer.
- We stellen vast dat bepaalde segmenten van het onderwijs gemonopoliseerd raken, bijvoorbeeld Smartschool, nu Cloudwise. Als zo'n partner uitvalt, is er eigenlijk geen alternatief meer voorhanden en komt de school in de problemen om nog kwaliteitsvol te kunnen werken. Is dat wel een gezonde situatie? Die vraag moet misschien eens opgenomen worden op het niveau van de netwerkorganisatie. Wat hebben wij nodig om als school(bestuur) kwaliteitsvol te werken en welke alternatieven zijn er wanneer een partner uitvalt?

De voorzitter dankte Olivier De Ryckere voor de stand van zaken en wenste vzw DOKO veel succes met de afhandeling van dit dossier. Tevens stelde hij voor om in de loop van volgend schooljaar het thema opnieuw op de agenda te plaatsen voor opvolging.

Actieplan relatiebeheer secundair-hoger onderwijs

Wilfried Van Rompaey, adviseur op de stafdienst van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, was voor dat agendapunt uitgenodigd. Vooraf hadden de leden al wat voorbereidende teksten ontvangen over de plannen om de samenwerking tussen het secundair en het hoger onderwijs te bevorderen. Tot de doelstellingen behoren: netwerking tot stand brengen via expertisedeling, banden ontwikkelen voor studiekeuzebegeleiding en overstapbegeleiding secundair-hoger onderwijs, infrastructuur delen en personeelsleden uit het hoger onderwijs betrekken bij COBES-vergaderingen.

Naast de KU Leuven zijn ook zeven katholieke hogescholen lid van onze organisatie. Gezien zij werken met de afgestudeerden van het secundair onderwijs, is het van belang om op verschillende vlakken goede relaties te hebben. Het welslagen van het actieplan hangt vooral af van plaatselijke scholen, besturen en hogescholen en niet zozeer van acties van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Enkele reacties:

- Het lerarentekort is dramatisch in Brussel en de regio Halle. Wie in het bezit is van een zorgdiploma (bijvoorbeeld orthopedagogiek), kan enkel in de 'beperkte' uren zorg en niet in de 'uitgebreide' uren leraar tewerkgesteld worden. Om hen aan boord te kunnen houden, vragen we hen om een bijkomende lerarenopleiding te volgen. Op die manier kunnen die waardevolle krachten in urenleraar rechten opbouwen en binden we ze aan onze school. Desondanks blijkt het volgen van zo'n extra opleiding niet evident voor het personeelslid zelf. Vaak hebben ze een jong gezin en valt de opleiding daar moeilijk mee te combineren, waardoor ze afhaken. Anderen ronden de opleiding wel af, maar dan gaat dat ten koste van hun lesopdracht. Daarom wordt de suggestie gedaan of het mogelijk is om een aangepast traject uit te werken met de hogescholen. Antwoord: de regelgeving rond rechten opbouwen in uren zorg/leraar zal niet meteen veranderen; we kunnen enkel inzetten op het bijscholen van personeelsleden die niet het juiste diploma hebben. Op dit moment bestaan er al verkorte opleidingen, maar die worden niet overal aangeboden. Scholen zijn vrij om zelf afspraken te maken met de lokale hogeschool over het opstellen van een flexibel traject voor deze doelgroep.
- Kunnen we een vertegenwoordiger van het hoger onderwijs opnemen in ons COBES via coöptatie? Eén van de hogescholen liet al interesse blijken. Tijdens het overleg daarover kwam naar boven dat het misschien beter is om een permanent netwerk op te bouwen met de hogescholen en hen ad hoc uit te nodigen voor COBES, rekening houdend met de agendapunten. Op die manier vermijden we tijdverlies voor de vertegenwoordiger(s) van de hogescholen, gezien de meerderheid van de agendapunten niet op hen van toepassing zal zijn.

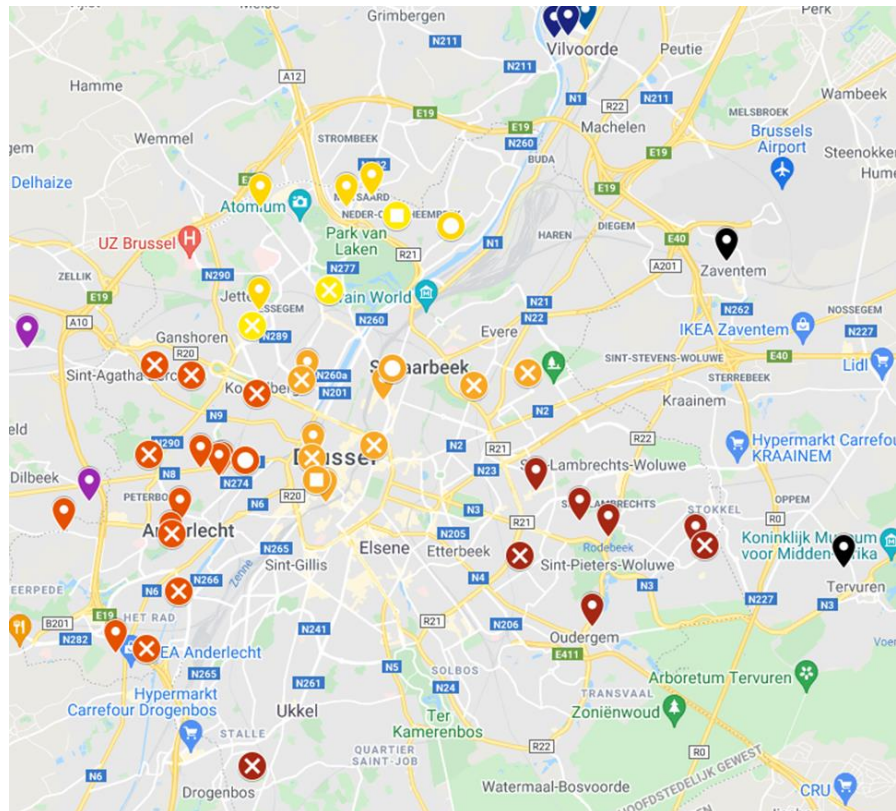
Studiekeuzebegeleiding laatstejaars secundair onderwijs tijdens de Gespreksdagen katholiek hoger onderwijs Brussel in 1997.

Werking Adviesraad Brussel

Stijn Van Eynde, Brussel-expert bij Katholiek Onderwijs Vlaanderen en halftijds BOS-begeleider vanuit het Vicariaat Onderwijs Mechelen-Brussel, lichtte de werking van de Adviesraad Brussel toe tijdens de voorbije maanden. De aandacht van die Adviesraad ging vooral naar het nieuwe inschrijvingsdecreet, voorstellen om het grote lerarentekort weg te werken en een uitgebreide omgevingsanalyse over het studieaanbod in het secundair onderwijs in de hoofdstad, waarbij ook naar de Rand gekeken werd. Daarnaast lichtte Stijn Van Eynde het event van het katholiek onderwijs Brussel toe dat op dinsdagnamiddag 7 juni 2022 georganiseerd wordt in de aula van Odisee en campus Brussel van de KU Leuven (Stormstraat 6, 1000 Brussel) naar aanleiding van de vijftigste verjaardag van de vzw KOEB (Katholieke Onderwijscel Brussel - zie elders in dit nummer). De leden van COBES zijn daar van harte welkom.

Enkele reacties:

- Het wordt geapprecieerd dat Brussel en de Rand als een geheel bekeken wordt, er zijn immers geen staatsgrenzen tussen de twee.
- Het Franstalig onderwijs in Brussel blijft in de analyse buiten beeld. Uiteraard is het niet 'onze zorg', maar het is wel een factor om in de gaten te houden, een factor die onze organisatie beïnvloedt. Zo trekken er bijvoorbeeld veel leerlingen (ruim 20.000) uit de Rand naar Franstalige Brusselse scholen, wat op zijn beurt invloed heeft op het capaciteitsgegeven.
- Wat zal er verder gebeuren met de verzamelde data? Die zullen binnen de organisatie gebruikt blijven worden, bijvoorbeeld voor motivering naar de overheid van beslissingen over programma's.
- Kan een gelijkaardige analyse ook voor andere regio's uitgewerkt worden? Die vraag zal bekeken worden binnen Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Uit de omgevingsanalyse voor het secundair onderwijs in Brussel: situering van de secundaire scholen katholiek onderwijs (Ω), GO! (X), OVSG (□) en nieuwe scholen (O).

Verkiezingen COBES: kandidaatstellingen

Guido François presenteerde de lijst met kandidaatstellingen voor het nieuwe Comité Besturen. Er waren 15 kandidaten voor 16 plaatsen, 5 vrouwen en 10 mannen. De bestaande lijst kan desgevallend nog uitgebreid worden met coöptaties.

De kandidatenlijst is een goede mix van nieuwe en bestaande leden, waardoor de bestaande werking ook gecontinueerd kan worden. De woorden 'verkiezingen' en 'stemmen' zijn wat misleidend, gezien

we in onze regio (en ook in de vier andere) werken met een lijststem omdat er niet meer kandidaten waren dan plaatsen. De schoolbesturen kunnen dus gewoon de lijst 'bevestigen'.

Voor het huidige, afscheidnemende COBES zal een afscheidsmoment gepland worden. De voorzitter uitte zijn bekommernis over het feit dat het vinden van kandidaten voor COBES relatief lang duurde. COBES is een draaischijf tussen het onderwijsveld en onze organisatie en heeft dus een niet te onderschatten rol. Misschien zegt het beperkte enthousiasme over de verkiezingen ook iets over de verbondenheid met en binnen de organisatie?

Enkele reacties:

- Zijn alle regio's in de nieuwe samenstelling min of meer vertegenwoordigd? De voorzitter geeft aan dat er een aantal hiaten zijn, maar dat het overgrote deel wel gecoverd is. Door het BOS-verhaal zijn er natuurlijk wel een aantal 'super-bestuurders' die een hele regio of een groot aantal scholen vertegenwoordigen.
- Wie moet precies zijn stem uitbrengen? Neemt 1 persoon de beslissing voor het schoolbestuur? Het stemmen is in principe een beslissing van het hele schoolbestuur, maar er is slechts één persoon die kan stemmen uit naam van het schoolbestuur via een code die aan elk schoolbestuur bezorgd wordt.

Nieuws uit de raad van bestuur Katholiek Onderwijs Vlaanderen

In dit agendapunt werden de agendapunten van de vorige en de volgende vergaderingen van de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen overlopen en van commentaar voorzien.

Er kwamen enkele reacties op de stoeve houding van bepaalde banken over het rendement op beleggingen en op het aanrekenen van negatieve rente.

Varia en rondvraag

Bevoegdheid Algemene Vergadering in schoolbestuur

Een lid gaf aan dat er binnen een van de schoolbesturen die hij vertegenwoordigt een praktijk bestaat van het opnemen van afgevaardigden van ouders en personeel in de Algemene Vergadering. Die zijn vragende partij om de bevoegdheden van de Algemene Vergadering uit te breiden. Uit de gedachtewisseling bleek dat de AV voor belangrijke beslissingen zoals fusies zeker beslissingsmacht heeft. In de meeste Algemene Vergaderingen zetelen echter geen personeelsleden, tenzij directeurs of algemeen directeurs, maar dan met raadgevende stem. Meestal is er een groot vertrouwen in de beslissingen van de raad van bestuur.

Oorlog in Oekraïne

Waar kunnen we als school(bestuur) terecht voor vragen inzake de opvang van Oekraïense kinderen? We kampen al met een lerarentekort, er zijn de capaciteitsregels, ... Hoe moeten scholen dat aanpakken? Dat was een vraag voor de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Evenwicht tussen gesprek – informatieoverdracht

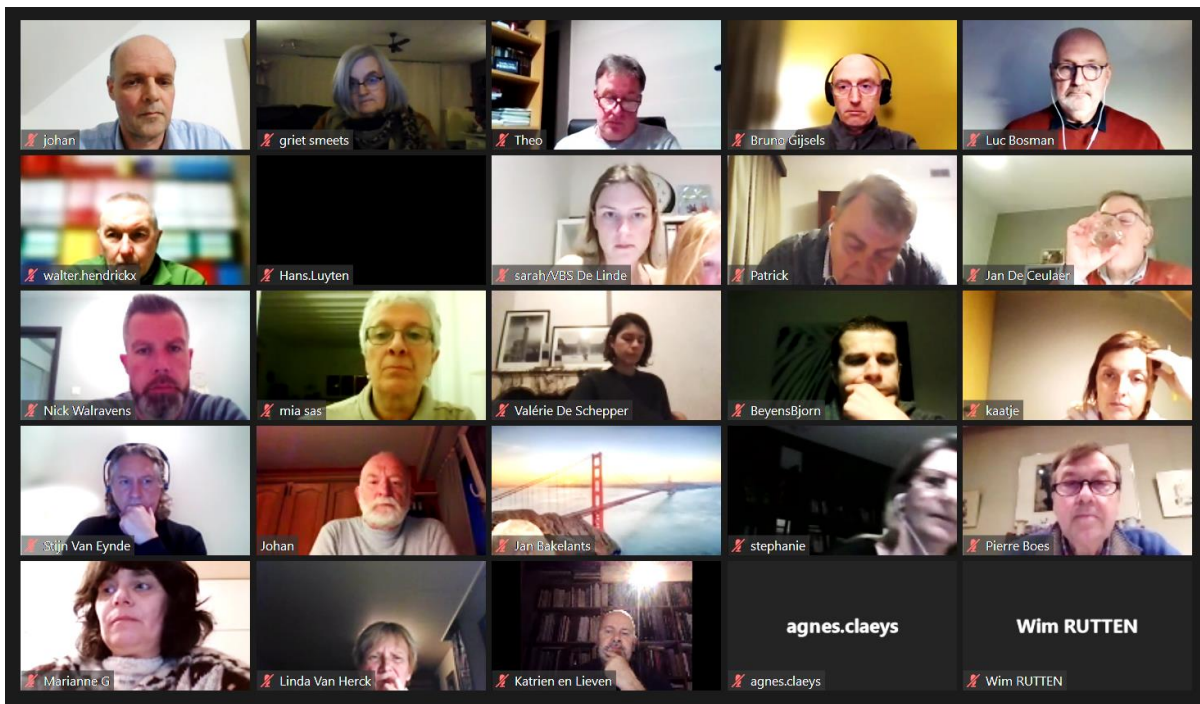
Een COBES-lid vond dat de laatste tijd lijkt het evenwicht wat zoek was tussen ruimte om met elkaar in gesprek te gaan en informatieoverdracht. Daardoor krijg je als lid soms het gevoel van nutteloosheid, de beslissingen zijn toch allemaal al genomen. De voorzitter gaf aan dat binnen de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen werd afgesproken om met de afscheidnemende ploeg na te denken over de werking van dit orgaan en op te lijsten wat wel en niet goed loopt. Hij stelde voor om dit principe ook binnen COBES te hanteren. De bekommernissen en suggesties van de 'oude ploeg' kunnen op die manier de nieuwe ploeg inspireren en richting geven. De vergadering ging akkoord met dat voorstel. De voorzitter beloofde een voorstel van evaluatievragen te zullen uitwerken, zodat dit punt tijdens een volgende vergadering ten gronde besproken kan worden.

INFOSESSIE LEERSTEUNCENTRA 14 FEBRUARI 2022

Op 14 februari 2022 organiseerde het Vicariaat onderwijs een informatiesessie over het ontwerp van Leersteundecreet in samenwerking met de voorzitters van de drie huidige beheerscomités van de ondersteuningsnetwerken en de pedagogische begeleiding in het aartsbisdom Mechelen-Brussel. Die ondersteuningsnetwerken, die in 2017 opgericht zijn als gevolg van het in 2014 ingevoerde M-decreet, zouden omgevormd worden tot Leersteuncentra, volgens een nieuw Leersteundecreet, dat in de plaats zou komen van het M-decreet. In essentie gaat het over de ondersteuning van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in het gewoon onderwijs op basis van een (gemotiveerd) verslag afgeleverd door het CLB.

Aan de digitale vergadering namen in totaal 87 mensen deel, hoofdzakelijk leden van schoolbesturen uit het gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs. Na de verwelkoming door Jürgen Mettepenningen lichtte Annemie Jennes een presentatie toe over de Leersteuncentra. Die kon iedereen ook terugvinden op de Pro-website van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Ziehier de link naar de opname van de infosessie: <https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/newsDetail/infosessie-leersteundecreet>.

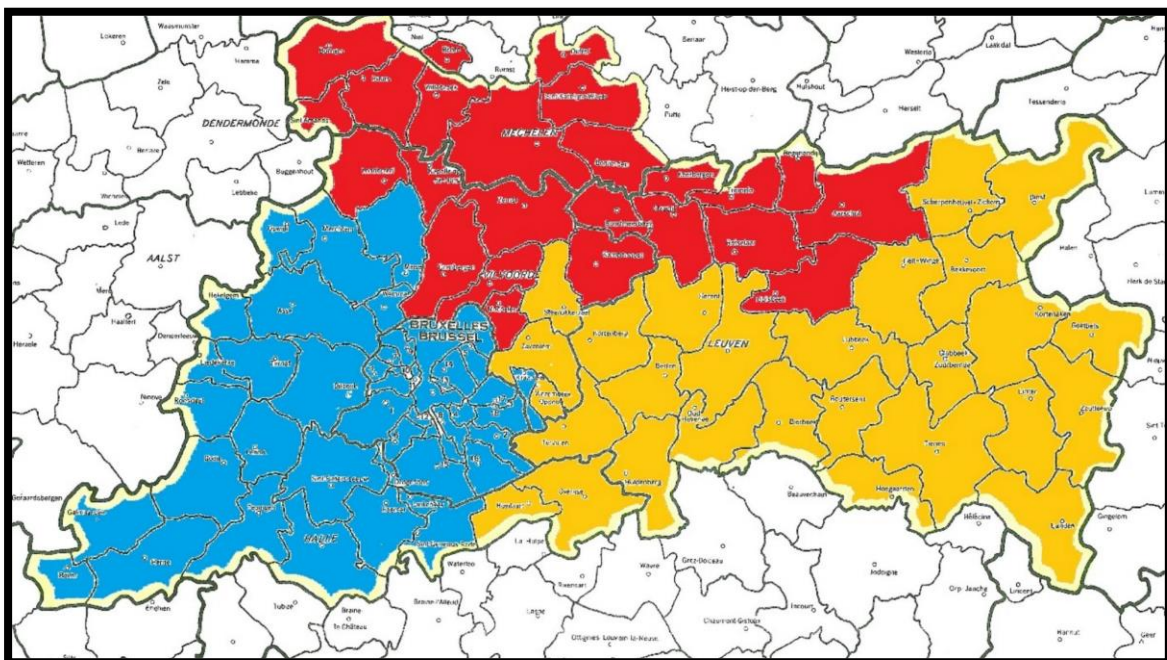

Het Leersteundecreet zou van toepassing worden vanaf het schooljaar 2023-2024 en maatregelen bevatten voor het gewoon onderwijs, de leersteun en het buitengewoon onderwijs. Het werkveld dient zich intussen voor te bereiden op de omvorming van ondersteuningscentra naar leersteuncentra en de aanmelding via één spoor.

De bedoeling van de vergadering was de schoolbesturen te sensibiliseren om kandidaten te sturen naar een regionale denktank die zich de komende weken zou buigen over de mogelijke structuur en het beheer van zo'n leersteuncentrum. Voor zo'n regionale denktank kunnen 12 bestuurders vanuit het gewoon onderwijs zich kandidaat stellen naast enkele vertegenwoordigers van de kleine types binnen het buitengewoon onderwijs. Vanuit elk van die regionale denktanks worden de voorstellen dan bezorgd aan een centrale, Vlaanderenbrede denktank die de uiteindelijke lijnen uit zal zetten. Daar

zullen ook ondersteunende materialen ontwikkeld worden, bijvoorbeeld modellen van statuten, juridisch advies over de verschillende mogelijkheden. De Vlaanderenbrede denktank bereidt vervolgens een voorstel voor naar de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Dat voorstel bevat:

- De lijst van de 15 leersteuncentra van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.
- Per leersteuncentrum het gekozen statuut, voorstel van samenstelling leersteunraad en desgevallend algemene raad.
- De toeleiding via één spoor.
- De samenwerking met de kleine types.
- Hoe expertise en handicapspecifieke competenties opbouwen, borgen en verder ontwikkelen in samenwerking met het buitengewoon onderwijs.
- Vertegenwoordiging in de op te richten Adviesraad Leersteuncentra en de Directiecommissie Leersteuncentra.

Spreiding ondersteuningsnetwerken: Noord-Brabant: rood; Oost-Brabant: oranje; West-Brabant Brussel: blauw.

Na het informatief gedeelte preciseerde Johan Eliat, voorzitter van het Ondersteuningscentrum West-Brabant-Brussel, wat het een en ander betekende voor de regio Mechelen-Brussel. Zoals in vorig nummer van VONDeling al uitgelegd² telt het aartsbisdom Mechelen-Brussel nu drie ondersteuningsnetwerken: Noord-Brabant, Oost-Brabant en West-Brabant-Brussel. Die hebben elk een gemiddelde van 50.000 leerlingen. Het is aannemelijk om die alle drie in dezelfde samenstelling om te vormen tot leersteuncentra. Eliat legde de klemtoon op de kans die voor schoolbesturen gewoon en buitengewoon

² VONDeling, nr 40, januari 2022, p. 9-10.

onderwijs openligt om de krijtlijnen te bepalen en er iets goeds van te maken. Het is een kans om de inclusiegedachte te proberen waar te maken in het gewoon onderwijs. Daar liggen uitdagingen, gevoeligheden en vragen, vooral naar haalbaarheid. Schoolteams botsen vaak op grenzen en hebben nood aan ondersteuning. Die halen ze nu bij de ondersteuningsnetwerken, in de toekomst zal dat bij leersteuncentra zijn. Voor de uitbouw van die laatste is ieders inbreng belangrijk. Inclusie moet gebeuren in het gewoon onderwijs. Het thema inclusie is een mooi verlengstuk van ons katholiek opvoedingsproject, zo betoogde Johan Eliat. Hij herhaalde dat er in de regionale denktank vier plaatsen zijn per ondersteuningsnetwerk voor bestuurders gewoon onderwijs. Er zijn twee bijeenkomsten gepland: een webinar op 31 maart en een live bijeenkomst op 9 juni 2022. Kandidaten kunnen zich melden bij Luc Bosman of Alain Noëz van de pedagogische begeleiding.

Uit de afsluitende vragenronde noteerden we:

- Wordt er een onderscheid gemaakt tussen basis- en secundair onderwijs en wie bepaalt wie verkozen wordt voor de denktank? Evenwichten dienen bewaard te worden, tussen besturen van basis- en secundair onderwijs en tussen grote en kleine besturen. Als er te veel kandidaten zijn, wordt dat bekeken door het beheerscomité en de pedagogische begeleiding.
- Zo'n leersteuncentrum kan een aparte organisatie worden of gekoppeld blijven aan een school voor buitengewoon onderwijs. Moet ook niet de piste van koppeling aan een CLB besproken worden? De piste CLB stond in vroegere voorstellen, maar heeft het niet gehaald.
- In de toelichting was ook sprake van netoverstijgende samenwerking. Hoe wordt dat gecombineerd met de 15 katholieke leersteuncentra? Er is een 16de centrum bestemd voor de kleine onderwijsverstrekkers. Netoverschrijdend wordt alleen uitwisseling van expertise verwacht.

Na de infosessie werd de presentatie, samen met de opname op de Pro-website geplaatst met een oproep tot kandidaten.

Bijlage 1: Katholiek Onderwijs Vlaanderen als ledenvereniging en netwerkorganisatie

VIJFTIG JAAR KATHOLIEKE ONDERWIJSCEL BRUSSEL (KOCB)

In deze bijdrage schetsen we de ontstaansgeschiedenis en de realisaties van de vzw Katholieke Onderwijscel Brussel (KOCB) naar aanleiding van haar vijftigste verjaardag. KOCB is een ondersteunende en coördinerende vereniging ten bate van de vrije kinderdagverblijven en het Nederlandstalig katholiek onderwijs te Brussel.

Herinvoering van de vrijheid van het gezinshoofd

Op 1 maart 1972 werd de vzw KOCB gesticht, toen nog 'Katholiek Opvoedingswezen en Cultuur Brussel' genoemd. De onmiddellijke aanleiding tot de oprichting was de 'herinvoering van de vrijheid van het gezinshoofd' in 1971, onder druk van het toenmalige FDF (Front Démocratique des Francophones). De Franstaligen hoopten daarmee op een leegloop van het Nederlandstalig onderwijs. Door ouders de vrijheid te geven om, ongeacht hun thuistaal, hun kinderen naar de school van hun keuze te sturen rekende het FDF erop dat ook veel Vlaamse ouders voor het Franstalig onderwijs zouden opteren, zoals dat bij de eerste invoering van die 'vrijheid' in 1911 gebeurde en nog steeds een gangbare praktijk was. Het Frans was in Brussel nu eenmaal de dominante cultuurtaal en een goede kennis van die taal bood ook in de ogen van veel Vlamingen de beste kansen voor sociale promotie. De geschiedenis toont aan dat er vooral in Brussel dikwijls een loopje genomen werd met de taalwetten die het gebruik van het Nederlands als schooltaal moesten beschermen.

Het peuterplan en het ontstaan van KOCB

Kanunnik Albert Faes

In de jaren 1970 betekende de herinvoering van de vrijheid van het gezinshoofd effectief een bedreiging voor het voortbestaan van het Nederlandstalig onderwijs te Brussel. De Vlamingen hadden echter ter compensatie een aanzienlijk bedrag kunnen losweken om het zogenaamde 'peuterplan' te realiseren. Dat bestond erin een honderdtal Vlaamse 'peutertuinen' op te richten als stevige voedingsbodemp voor het Nederlandstalig kleuteronderwijs. Aan zulke voorschoolse voorzieningen was immers grote nood, omdat de meeste Vlaamse ouders geen Nederlandstalige kinderopvang in hun buurt vonden en noodgedwongen een beroep moesten doen op Franstalige crèches, waar de verfransing al van in de wieg begon. In het katholiek onderwijs greep diocesaan inspecteur kanunnik Albert Faes de kans om schoolbesturen van katholieke kleuter- en lagere scholen en plaatselijke pastoors te sensibiliseren om, zo mogelijk, in hun schoolinfrastructuur plaats te creëren voor een peupertuin. Hij kreeg daarbij de hulp van Frans Cannaerts van de dienst voor statistiek en planning van het toenmalige Nationaal Secretariaat van het Katholiek Onderwijs. Zo werd op korte tijd de basis gelegd voor een vijftientigtal vrije peupertuinen, die later uitgebreid konden worden tot kinderdagverblijven. De kerngroep om dat alles te realiseren, waar ook vertegenwoordigers van de ouderverenigingen en vakbonden deel van uitmaakten, besliste de belangenbehartiging en uitbouw van de vrije voorschoolse sector en de katholieke scholen in de Brusselse agglomeratie, te bestendigen in een vzw. Zo werd de vzw KOCB opgericht, met beperkte middelen en personeelsomkadering. Een door het aartsbisdom vrijgestelde priester, Frans Van Uffelen, tot dan directeur van het Sint-Jozefscollege te Sint-Pieters-Woluwe, begon vanaf 1974 als permanent verantwoordelijke de werking van KOCB uit te bouwen. Enkele jaren later kon het personeelsbestand aangroeien dankzij de hulp van de koepel van het katholiek onderwijs en een eigen DAC-

project (Derde Arbeidscircuit). Ook raakte de vzw erkend en gesubsidieerd door de NCC (Nederlandstalige Commissie voor de Cultuur van de Brusselse Agglomeratie) en later de VGC (Vlaamse Gemeenschapscommissie).

Kwantitatieve uitdagingen

De eerste prioriteit voor KOCB bestond erin de verdere daling van het aantal kleuters en lagereschoolkinderen en het aantal scholieren tegen te gaan en voluit het katholiek Nederlandstalig onderwijs te promoten. Mede dankzij aangepaste Brusselnormen en de promotiecampagnes van het Vlaams Onderwijscentrum en later de NCC begon het tij langzaam te keren voor het basisonderwijs. In de jaren 1980 was het gevaar voor sluiting van scholen en vestigingsplaatsen voor het kleuter- en lager onderwijs geweken en begon het leerlingenaantal te stijgen.

Links: Frans Van Uffelen, boegbeeld van KOCB en rechts Pol Wolfstyn, eerste voorzitter.

Leerlingen lager onderwijs van het Instituut van de Ursulinen Koekelberg tijdens een sportdag aan de basiliek.

Positieve wending

De heropleving van het basisonderwijs was ironisch genoeg te danken aan de beruchte herinvoering van de vrijheid van het gezinshoofd. Steeds meer Franstalige en anderstalige ouders begonnen hun kinderen aan Vlaamse scholen toe te vertrouwen. Ze stelden immers vast dat het Nederlandstalig onderwijs de nodige kwaliteit en garantie bood om hun kinderen een goede talenkennis mee te geven, wat in het Franstalig onderwijs veel minder het geval was. De groeiende economische invloed van Vlaanderen speelde daar ook een belangrijke rol in. De schoolbevolking in het Nederlandstalig onderwijs werd op die manier veel diverser en meertaliger. Dat was evengoed een troef als een uitdaging. De kwantiteit bleef een prioriteit, maar ook het behoud van de kwaliteit was heel belangrijk en kreeg steeds meer aandacht. In het secundair onderwijs bleef de daling van het aantal scholieren en de daarvoor onvermijdelijke sluiting van tal van scholen doorgaan tot aan de eeuwwisseling. Pas vanaf 2000 begon op dat niveau het aantal leerlingen te stijgen tot ook daar het bekende capaciteitsprobleem ontstond, waar het basisonderwijs al in de jaren 1990 mee worstelde. Het Nederlandstalig onderwijs is de laatste twintig jaar, net zoals het Franstalig onderwijs, zo sterk gegroeid dat er voortdurend capaciteit bij gecreëerd dient te worden. KOCB trad hier stimulerend en coördinerend op.

Wanneer we per sector nadenken over hoe de werking van KOCB mee de loop van de geschiedenis heeft veranderd, dan kunnen we dit beeld schetsen:

Werking in de voorschoolse sector

Kinderdagverblijf Lentebloempjes Haren in de jaren 2000.

In de *voorschoolse sector* heeft KOCB een hecht netwerk van peuterscholen en later kinderdagverblijven mee helpen oprichten, in nauwe verbondenheid met de kleuterscholen. De vzw heeft de belangen van

de sector verdedigd, de vrije kinderdagverblijven gepromoot en eer gebracht aan de pioniers door er een reeks artikels aan te wijden in haar tijdschrift.

Coördinatie en ondersteuning van het basis- en secundair onderwijs

In het *basisonderwijs* zette KOCB, na de kwantitatieve consolidatie, sterk in op het behoud van het Nederlandstalig en katholiek karakter van het kleuter- en lager onderwijs in een periode van sterke toename van diversiteit en anderstaligheid van de schoolbevolking. KOCB zette haar schouders onder de versterking van de troef van een goed tweedetaalbeleid door mee te ijveren voor een aangepast leerplan tweede taal voor Brussel, een betere voorbereiding van onderwijzers op het taalexamen Frans en een aanpassing van de regelgeving ervan om de slaagkansen te verhogen. Voor aangepaste nascholing kon KOCB met succes een beroep doen op het katholieke volwassenenonderwijs en de expertise uit het hoger onderwijs.

Kleuters in de Vrije Basisschool Imelda in Sint-Jans-Molenbeek.

Voor de infrastructuurnoden van basisscholen kon KOCB een doorbraak forceren in de subsidiëringmogelijkheden, voor de buitenschoolse kinderopvang richtte KOCB een aparte vzw De Puzzel op. KOCB vertegenwoordigde het katholieke net in het Lokaal Overlegplatform basisonderwijs om het inschrijvingsbeleid in het kader van het Gelijke Onderwijskansenbeleid in goede banen te leiden en ervoor te zorgen dat het katholiek basis- en secundair onderwijs zoveel mogelijk met één stem spraken. Vanuit eenzelfde coördinerende rol bracht KOCB de voorzitters en directeurs coördinatie van de scholengemeenschappen basisonderwijs samen in een overlegplatform om de gezamenlijke uitdagingen aan te pakken zoals het nijpende lerarentekort, bestuurlijke optimalisering en schaalvergroting, het capaciteitstekort, de specifieke socio-economische context,... Die coördinerende en ondersteunende rol blijft KOCB vervullen.

Teamteaching in het Maria Boodschaplyceum te Brussel in het kader van het Brussels curriculum.

In het *secundair onderwijs* was de KOCB-werking er sterk op gericht om zoveel mogelijk secundaire scholen autonoom te behouden, ze te promoten en te helpen om hun kwaliteitstroeven uit te spelen via specifieke werkgroepen *gemengd onderwijs*, *leerlingenvervoer*, *kwaliteit*, *taalbeleid*, *structuurplan* enzovoort. Rond de eeuwwisseling hielp KOCB mee de scholengemeenschap Sint-Gorik Brussel oprichten, die onderdak kreeg in de lokalen van KOCB in het Heilig-Hartcollege te Ganshoren. KOCB-medewerkers verleenden logistieke steun om het zogenaamde *Brussels curriculum* ingang te doen vinden, een onderwijsinnovatie die inspirerend is geweest voor latere proeftuinen rond meertalig onderwijs en het flexibel invullen van het lessenrooster en van de gebruikte methodes, zoals teamteaching en meertalig onderwijs.

Niveau-overstijgend bood KOCB haar diensten aan voor praktische zaken zoals energieprestatiecertificaten en energieboekhouding en voor de toepassing van andere specifieke Brusselse regelgeving. Voor het buitengewoon onderwijs brak KOCB een lans voor aangepaste Brusselnormen.

Pionier met 'Gespreksdagen katholiek hoger onderwijs Brussel'

In het katholiek *hoger onderwijs* speelde KOCB in de jaren 1980 en 1990 een belangrijke rol door dertien edities op rij te organiseren van de Gespreksdagen katholiek hoger onderwijs Brussel, een initiatief voor laatstejaars secundair onderwijs om hen te begeleiden in hun studiekeuze. KOCB pionierde daarbij met sobere stands, met de nadruk op goede gesprekken tussen laatstejaars en informanten hoger onderwijs. In de jaren 1990 begeleidde KOCB de katholieke hogescholen in Brussel mee in het proces

van schaalvergroting en campusvorming. De vzw hielp het Brussels hoger onderwijs aan een experiment sociale voorzieningen voor hogeschoolstudenten. Een goede studiekeuzebegeleiding bleef jaren nadien nog altijd tot de KOCB-prioriteiten behoren, net als de promotie van Brussel als studentenstad.

Gesprekken met laatstejaars secundair onderwijs tijdens de Gespreksdagen katholiek hoger onderwijs Brussel in 1997.

Via haar tijdschriften *KOCB-Nieuws*, *Knooppunt* en *Knooppuntkrant* bereikte KOCB een ruime doelgroep om verslag uit te brengen over haar werking en over wat er reilde en zeilde in de boeiende opvoedings- en onderwijswereld binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De periodiek besteedde ook veel aandacht aan de culturele mogelijkheden en troeven die Brussel biedt.

Het Heilig-Hartcollege te Ganshoren waar KOCB sedert 2005 gehuisvest is op de derde verdieping.

KOCB als trendsetter

KOCB heeft de verdienste op meer dan één terrein een trendsetter te zijn geweest: niet alleen op het vlak van studiekeuzebegeleiding en studentenvoorzieningen, maar ook op het gebied van het (tweede)taalbeleid, taalexamens Frans, een aangepast Brussels curriculum, het verzamelen en monitoren van spoedtellingsgegevens, het organiseren van een centrale rekruteringsdienst, inschrijvingsbeleid, interreligieuze dialoog, over het muurtje/de niveaus heen kijken, buitenschoolse kinderopvang, klusjesploegen, investeringen in schoolinfrastructuur, bestuurlijke optimalisering en schaalvergroting... Telkens kwam KOCB met een idee en gaf KOCB de aanzet, waardoor er iets in beweging kwam binnen het katholiek onderwijs en/of bij verschillende overheden.

Geïntegreerde werking met Vicariaat onderwijs en Katholiek Onderwijs Vlaanderen

In 2018 werd binnen het katholiek onderwijs een *Adviesraad Brussel* opgericht met vertegenwoordigers van de verschillende onderwijsniveaus, het CLB en de ouderverenigingen. Tegelijkertijd zorgden het Vicariaat onderwijs Mechelen-Brussel en Katholiek Onderwijs Vlaanderen voor een geïntegreerde werking met KOCB en het toekennen van een extra Brusselmedewerker in de persoon van Stijn Van Eynde. Hij vormt een tandem met Christel Herbosch, die sedert 2011 opdrachthouder is van KOCB.

Foto rechts: Christel Herbosch (links) en Stijn Van Eynde, beiden Brusselexperts

Boek over vijftig jaar KOCB

De boeiende geschiedenis van KOCB en van de laatste vijftig jaar in de Nederlandstalige katholieke opvoedings- en onderwijssector inspireerde Guido François tot het schrijven van een rijk geïllustreerd boek met als titel: *Kracht van verbinding. KOCB vijftig jaar op de bres voor het Nederlandstalig katholiek onderwijs en opvoedingswezen in Brussel*.

Praktische info:

Het boek telt ongeveer 400 bladzijden, is rijkelijk geïllustreerd en werd gedrukt bij Uitgeverij Halewijn.

Prijs: € 25 (+ € 7 verzendingskosten). Te bestellen via secretariaat@kocb.be of via telefoon: 02 421 17 20.

Het boek wordt op 7 juni 2022 officieel voorgesteld tijdens een speciaal event van het katholiek onderwijs Brussel (zie verder). Wie wil kan zich het boek daar aanschaffen, waardoor de verzendingskosten wegvallen.

Event katholiek onderwijs Brussel 7 juni 2022

Zoals hierboven aangegeven zijn de vijftigste verjaardag van de vzw KOCB en de boekvoorstelling onderdelen van een **event van het katholiek onderwijs Brussel**. Dat vindt plaats op **dinsdag 7 juni 2022 van 13.30 tot 15.30u** in het auditorium van Odisee en KU Leuven campus Brussel in de Stormstraat 6, 1000 Brussel. Het initiatief loopt in samenwerking met Katholiek Onderwijs Vlaanderen en het Vicariaat Onderwijs Mechelen-Brussel en heeft als hoofdthema 'de leraar in Brussel', benaderd vanuit drie invalshoeken: 'geïnspireerd, geëngageerd en gegeerd'.

(Voorlopig) programma:

Boekvoorstelling en gesprek met auteur Guido François.

Getuigenissen over Brussel als unieke werkplek voor geïnspireerde, geëngageerde en gegeerde leraren (Brusselse bestuurders, directies, leraren en docenten):

- Ambassadeurs van de Dialoog (Imelda-Instituut)
- Buddywerking lerarenopleiding (Internaat Don Bosco en Odisee)
- Doorgaande lijn van kinderopvang naar kleuterklas (KatOBA)
- Brede School Noord (Sint-Lukas Kunstschool Brussel en LUCA School of Arts)
- Tienerschool (Sint-Goedele Brussel)
- Time-in (Don Bosco – School voor Wetenschap en Techniek)
- Een nieuwe school als ontmoetingsplek voor Brusselse jongeren (Egied Van Broeckhovenschool)
- Onderwijs in de gevangenis (CVO Lethas)
- Brusselbad, taalondersteuning en co-creatie in de lerarenopleiding (Odisee)
- Een talenplan voor taalleraren (KU Leuven Campus Brussel)
- Aanvangsbegeleiding op school (Sint-Gorik Brussel en pedagogische begeleiding)

Debat over de leraar in Brussel, met Frank Hoornaert als moderator

Reflectie door minister Sven Gatz

Slotwoord door Lieven Boeve

Presentatie: Erhan Demirci

Vanaf 15.30u tot 17u: **Receptie** en gelegenheid om het boek te kopen of af te halen.

Doelpubliek: al wie betrokken was en is bij het katholiek opvoedingswezen en onderwijs in Brussel als bestuurder, directeur, leraar, begeleider, personeelsafgevaardigde, ouder....

Inschrijven via: [Praktische informatie \(katholiekonderwijs.vlaanderen\)](https://www.katholiekonderwijs.vlaanderen.be)

NIEUWS UIT DE NETWERKGROEP OVERHEIDSOPDRACHTEN

Op 18 maart 2022 organiseerde vzw DOKO opnieuw een vergadering voor de netwerkgroep Overheidsopdrachten. Dat is geen permanente werkgroep meer; iedereen die wil aansluiten kan deelnemen op één van de twee momenten die DOKO om de zes maanden plant. Het is een goede gelegenheid om op de hoogte te blijven van de recente ontwikkelingen inzake

overheidsopdrachten en meer specifiek de raamovereenkomsten die DOKO beheert en ontwikkelt ten behoeve van de katholieke scholen over heel Vlaanderen en Brussel. Een beknopt overzicht:

Handboeken basisonderwijs

De vergadering ging opnieuw uitgebreid in op de perikelen rond de dramatische leveringsproblemen van Cloudwise, de firma die het raamcontract handboeken basisonderwijs van Standaard Boekhandel heeft overgenomen en er niet in slaagde de boeken tijdig en correct gesorteerd in de scholen te krijgen. De laatste stand van zaken vindt u eerder in dit nummer terug bij het verslag van het Comité Besturen van 16 maart 2022, waar Olivier De Ryckere van DOKO uitvoerig op de kwestie ingegaan is (bladzijden 17 en 18). Het antwoord van Cloudwise in verband met de voorschotten was er op het moment van de vergadering nog steeds niet. ³

Energieprijzen

In deze tijden van uit de pan swingende energieprijzen kunnen de scholen die aangesloten zijn bij de raamcontracten aardgas en elektriciteit van DOKO zich gelukkig prijzen. De aankoopstrategie van gespreide aankoop over een termijn van drie jaar zorgt voor mildere facturen en een jaarlijkse budgetzekerheid voor de scholen. Verwacht wordt dat de energieprijzen nog verder zullen stijgen omdat DOKO nog niet voor het volledige volume prijzen heeft vastgeklikt. Intussen wordt al een nieuwe overheidsopdracht voorbereid voor de periode 2026-2029. De scholen die wensen mee te doen, dienen vóór de zomervakantie daarvoor een mandaat

aan DOKO te bezorgen. Op die manier kan DOKO over een betrouwbare volumeraming beschikken bij het starten van een aanbesteding. De opdrachtgever moet immers binnen een bepaalde bandbreedte blijven en zo nauwkeurig mogelijk het verbruik inschatten. De energieleveranciers zullen daar nu zeker strikter op toezien.

Raamovereenkomst kantoormateriaal

De gunning is gebeurd maar kan nog niet doorgaan omdat de verliezende firma een kortgeding heeft aangespannen. Ze kon niet akkoord gaan met de door het raamcontract gevraagde garanties inzake omzet en referenties. Afhankelijk van de uitspraak kan de raamovereenkomst ingaan of dient de procedure overgedaan te worden.

---

³ Intussen liet DOKO weten dat scholen voor het schooljaar 2022-23 geen bestellingen zullen kunnen plaatsen via Cloudwise en dat ze zich het best rechtstreeks tot de uitgeverijen wenden. Zie: [Hoe bestel je rechtstreeks bij de uitgeverijen? | DOKO](#).

Raamovereenkomst stookolie

De opdracht omvat de levering van bijna 8 miljoen liter stookolie op jaarbasis. Ze is verdeeld over percelen per provincie en de gunning wordt spoedig verwacht. De communicatie over de leveranciers en de kortingen wordt eind maart gepland. De digitale inschrijvingen dienen te gebeuren via het DOKO-portaal. De nieuwe raamovereenkomst gaat in op 1 mei 2022.

Raamovereenkomst copiers

Er loopt nog een raamovereenkomst met de firma RICOH tot november 2022. De overname van een raamovereenkomst met Canon die een VTI heeft opengesteld voor andere scholen loopt moeilijk omwille van een te grote afkoopsom. Een nieuwe raamovereenkomst zal worden afgesloten met meerdere leveranciers waarbij een cascadesysteem wordt toegepast. In een recente ***nieuwsbrief*** van Katholiek Onderwijs Vlaanderen werd een enquête gelanceerd om de scholen te bevragen over welk soort toestellen ze nodig hebben om maximaal aan hun noden tegemoet te komen.

Toekomstige raamovereenkomsten

DOKO plant een raamovereenkomst BYOD (Bring Your Own Device) waarbij leerlingen ICT-toestellen zelf kunnen aankopen of huren van de school. Er komen drie percelen: laptops A-merken, Chromebooks A-merken en Tablets iOS. Bestellingen zouden op twee manieren kunnen: via cascade of mini-competitie. De gunning is voor binnenkort, waarna nog de standstill-periode volgt.

Raamovereenkomst knutselmateriaal

Het bestek hiervoor is bijna klaar en kan waarschijnlijk na de paasvakantie gepubliceerd worden.

Opleidingen

Er is een 'basisopleiding inkoopbeleid en overheidsopdrachten' voor beginners op 22 en 31 maart 2022 van 9.30u tot 16.30u en een cursus 'Onderhandelen in het kader van overheidsopdrachten' voor gevorderden op 29 maart 2022 van 9.30u tot 12.30u. Die opleidingen zijn online.

Beurs

Op woensdag 8 juni 2022 organiseert DOKO van 10u tot 15u een beurs in de Sint-Clemenspoort in Gent. Daar zullen alle leveranciers van overheidsopdrachten aanwezig zijn. Wie geïnteresseerd is kan met hen en met de DOKO-ploeg kennismaken en netwerken. De toegang is gratis, maar inschrijven is aanbevolen met het oog op de catering.

Klankbordgroepen

DOKO deed nog eens een beroep op kandidaten voor klankbordgroepen rond schoolboeken basis- en secundair onderwijs. Zo kan DOKO luisteren naar adviezen en ervaringen.

Prijsherzieningen

DOKO krijgt van heel wat leveranciers vragen om prijsherzieningen te mogen doorvoeren wegens gestegen kosten. Daarover zijn in elke raamovereenkomst afspraken gemaakt. Elke aanvraag wordt grondig bekeken. Er zijn formules waarbij ze eenmaal per jaar een prijsaanpassing mogen voorstellen, maar bij onvoorziene omstandigheden kan daarvan afgeweken worden.

Er zijn zelfs leveranciers die zich terugtrekken uit een overheidsopdracht omdat ze geen risico's willen nemen in een markt die sterk onder druk staat.

DAG VAN DE GODSDIENST 10 MAART 2022

We keken er al lang naar uit, maar eindelijk was het dan zover. Op 10 maart 2022 vond een nieuwe editie van de Dag van de Godsdienst plaats. Na een korte onderbreking door corona kozen we dit jaar het zekere voor het onzekere en werd het een online editie. Dat weerhield de werkwinkelbegeleiders en deelnemers er echter niet van om volmondig ja te zeggen op de uitnodiging om deel te nemen. Ook dit jaar deden we een beroep op De Zanderling, de intussen welbekende zandkunstenaar. Hij leverde ons prachtig filmmateriaal aan over het Pas-

sieverhaal. Afgewisseld met enkele welgekozen Bijbelteksten zorgden de beelden en bijpassende muziek voor een zinvolle opener van deze heuglijke dag.

Jürgen Mettepenningen, bisschoppelijk afgevaardigde, sprak zijn welgemeende dank uit voor de grote en niet aflatende inzet die onze leerkrachten elke dag weer tonen op de klasvloer. Na die hoopvolle en inspirerende woorden was het tijd om in te loggen bij de gekozen werkwinkel. Ook dit jaar stonden er weer echte pareltjes op het programma: 'Werken met stiltemomenten en bidden met kleuters, godsdienst in alle hoekjes, Bijbelverhalen en lapbooks, prentenboeken in de godsdienstklas, kindcoaching vanuit Bijbelverhalen, het levensbeschouwelijke gesprek, omgaan met verdriet in de klas, Godly Play, impulsen bij islamitische geloofsbeleving, Bijbelverhalen met haakjes, Paulus, bodembeelden, moeilijkere thema's in het leerplan, jaarthema kunst, kleuters en schepping'. Stuk voor stuk mooie zaadjes die werden uitgezet bij onze leerkrachten. En of het gesmaakt werd! De meeste werkwinkels zaten in een mum van tijd vol. De reacties achteraf, van werkwinkelbegeleiders en deelnemers, zijn dan ook niet mis te verstaan. Het was een heel boeiende en inspirerende dag waar kwistig gezaaid en ontvangen werd. Laat de lente nu maar haar werk doen. Wij zijn er zeker van dat onze kinderen binnenkort van een rijke oogst zullen kunnen genieten. En daar doen we het tenslotte toch voor, niet?

Een welgemeende dank aan alle medewerkers, voor en achter de schermen is hier zeker wel gepast. Daarom zeggen we het graag in vele talen: dank u, merci, thank you, grazie, asante... voor je bijdrage aan deze dag.

Marga Devalck

Inspecteur-adviseur rooms-katholieke godsdienst
Gewoon en Buitengewoon Basisonderwijs

PERSONALIA

Afscheid Jos De herdt

Op 24 februari 2022 vond in het Diocesaan Pastoraal Centrum te Mechelen een receptie en een feestmaal plaats naar aanleiding en ter ere van Jos De herdt, die met pensioen ging. Jos was vele jaren als elektricien en manusje van alles verbonden aan het DPCM, waar de verschillende diensten hem waardeerden voor zijn betrouwbaarheid, bereidwilligheid, snelheid van werken, degelijkheid en nog enkele positieve kenmerken die de gasten van de viering mochten aanbrengen en waar Paul Van Assche, afscheidnemend beheerder van het DPCM, zijn lofrede mee stoffeerde.

Zuster Emilia van het Convent van Betlehem luisterde het gebeuren muzikaal op met haar accordeon. Na de maaltijd zorgde ze er mee voor dat de aanwezigen enkele dansspasjes zetten.

Paul Van Assche (rechts) tijdens zijn laudatio voor Jos De Herdt (tweede van links). Foto boven: zuster Emilia